



BÆRUM
KOMMUNE

Formannskapsseminar

Bærum kommune | 1. juni 2022

Sammen skaper vi fremtiden

MANGFOLD - RAUSHET - BÆREKRAFT

Seminarets formål

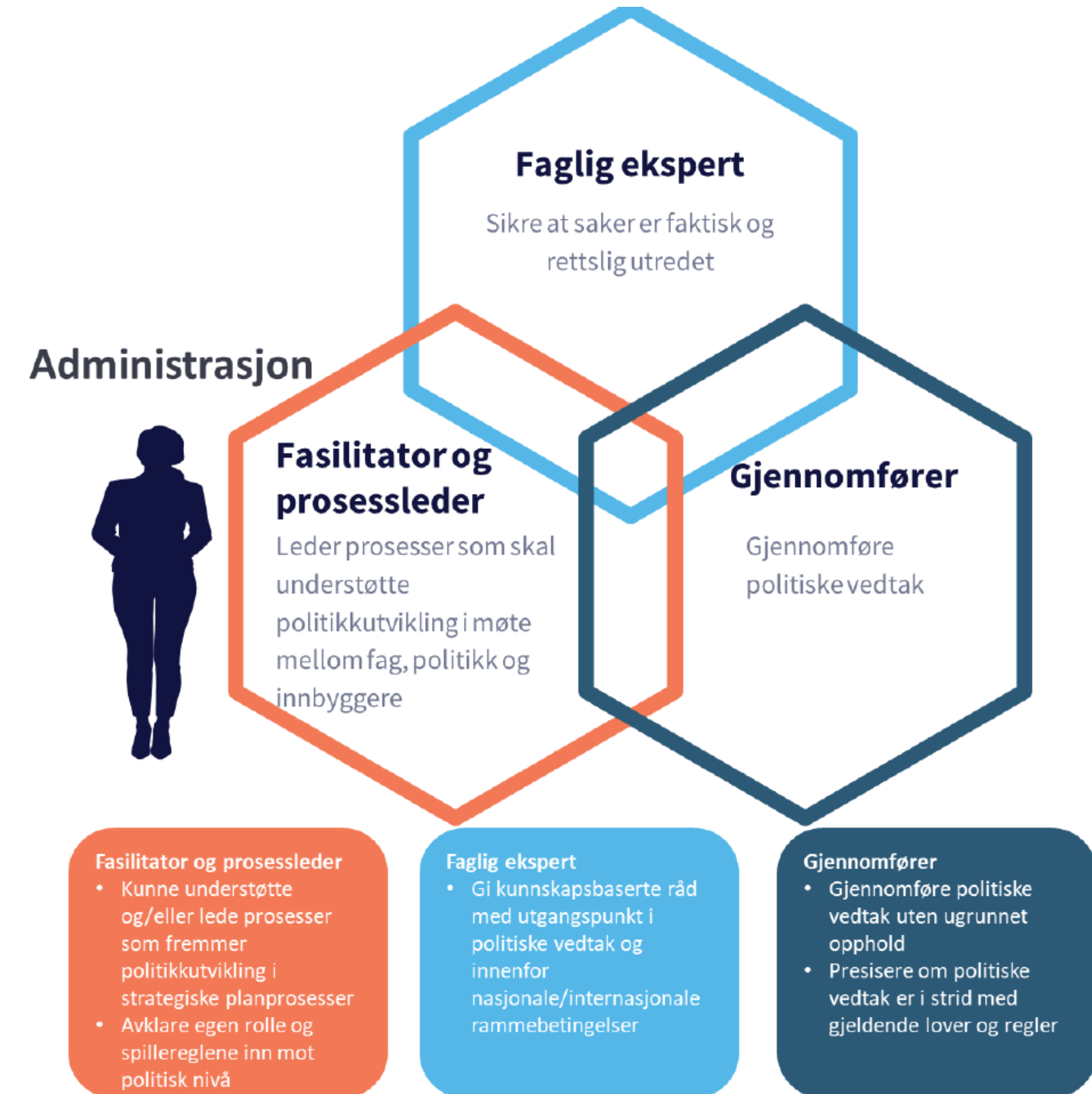
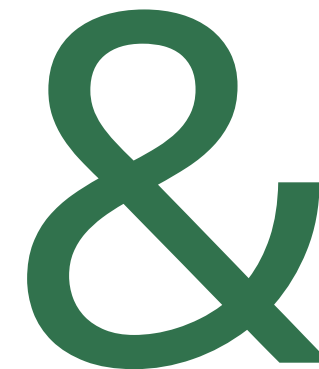
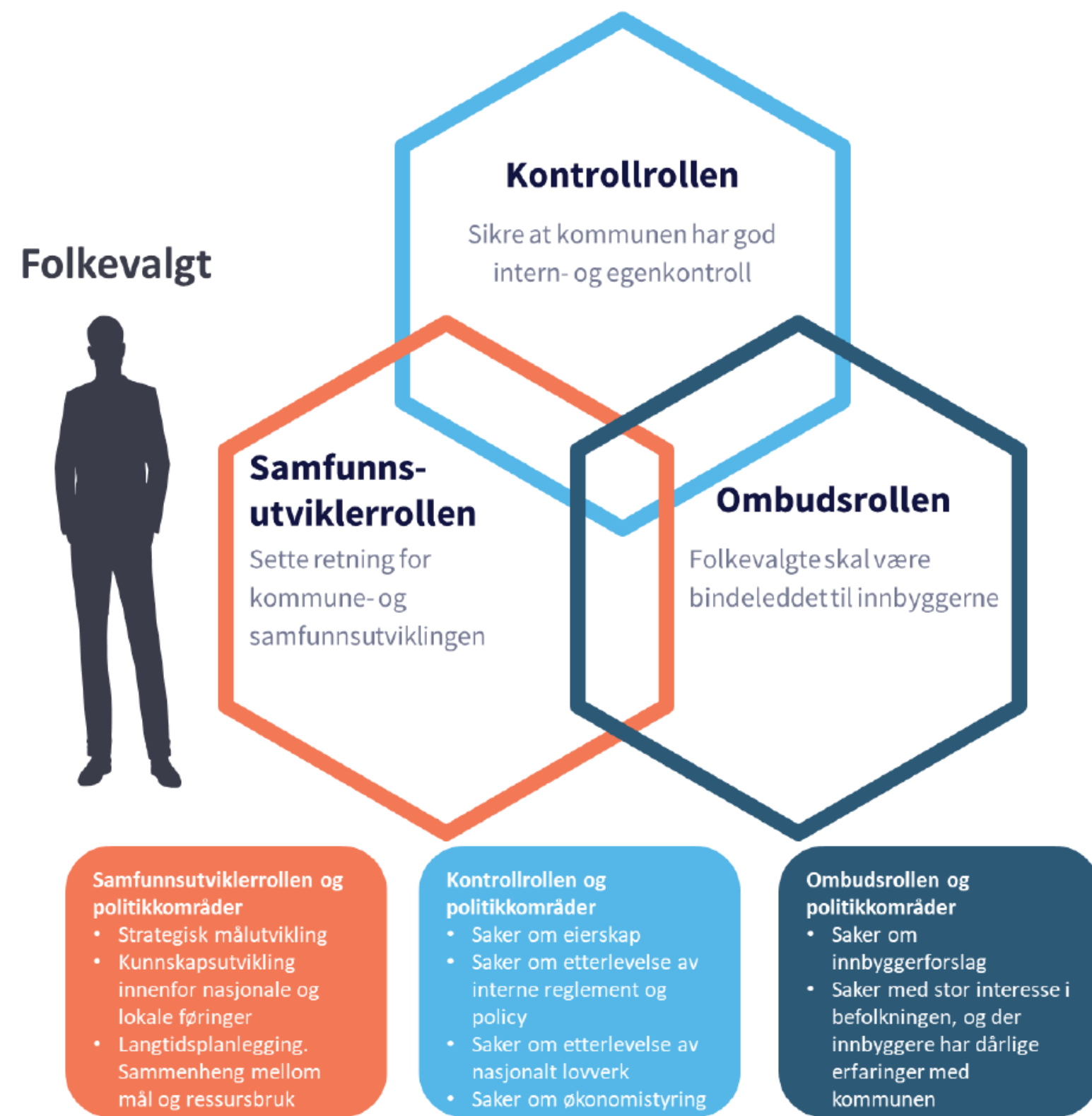
- ▶ Gjennom seminaret er ambisjonen at dere som folkevalgte får:
 - ▶ innsikt i viktige tall for Bærum og ASSS-kommunene
 - ▶ oversikt over samfunnsmessige og økonomiske utviklingstrekk
 - ▶ innsikt i pågående og forventede oppdrag/prioriteter for kommende økonomiplanperiode. Herunder:
 - ▶ særlig fokus på PLO
 - ▶ tverrsektorielle oppdrag
 - ▶ relevante eksempler fra andre kommunalsjefsområder
 - ▶ anledning til å stille avklaringsspørsmål
 - ▶ kunnskap om eget handlingsrom inn mot politisk behandling av budsjettforslaget



Agenda

08.30-08.40	Velkommen
08.40-09.45	Hoveddel 1 <ul style="list-style-type: none">• Samfunnsmessige utviklingstrekk• Bærum sammenliknet med andre kommuner• Menti: Hva lurer du fortsatt på?
09.45-10.00	Pause
10.00-11.15	Hoveddel 2 <ul style="list-style-type: none">• Økonomiske utviklingstrekk• Handlingsdel med budsjett og økonomiplan• Oppdrag• Menti: Hva lurer du fortsatt på? Hvordan gjør vi dere best frem mot KDs budsjettpresentasjon 28.9?
11.15-11.45	Lunsj
11.45-12.45	Hoveddel 3 <ul style="list-style-type: none">• PLO - Ett aldersvennlig Bærum• Menti: Hvordan gjør vi dere best mulig i det videre endringsarbeidet i PLO?
12.45-13.00	Avslutning

Ett Bærum





BÆRUM
KOMMUNE

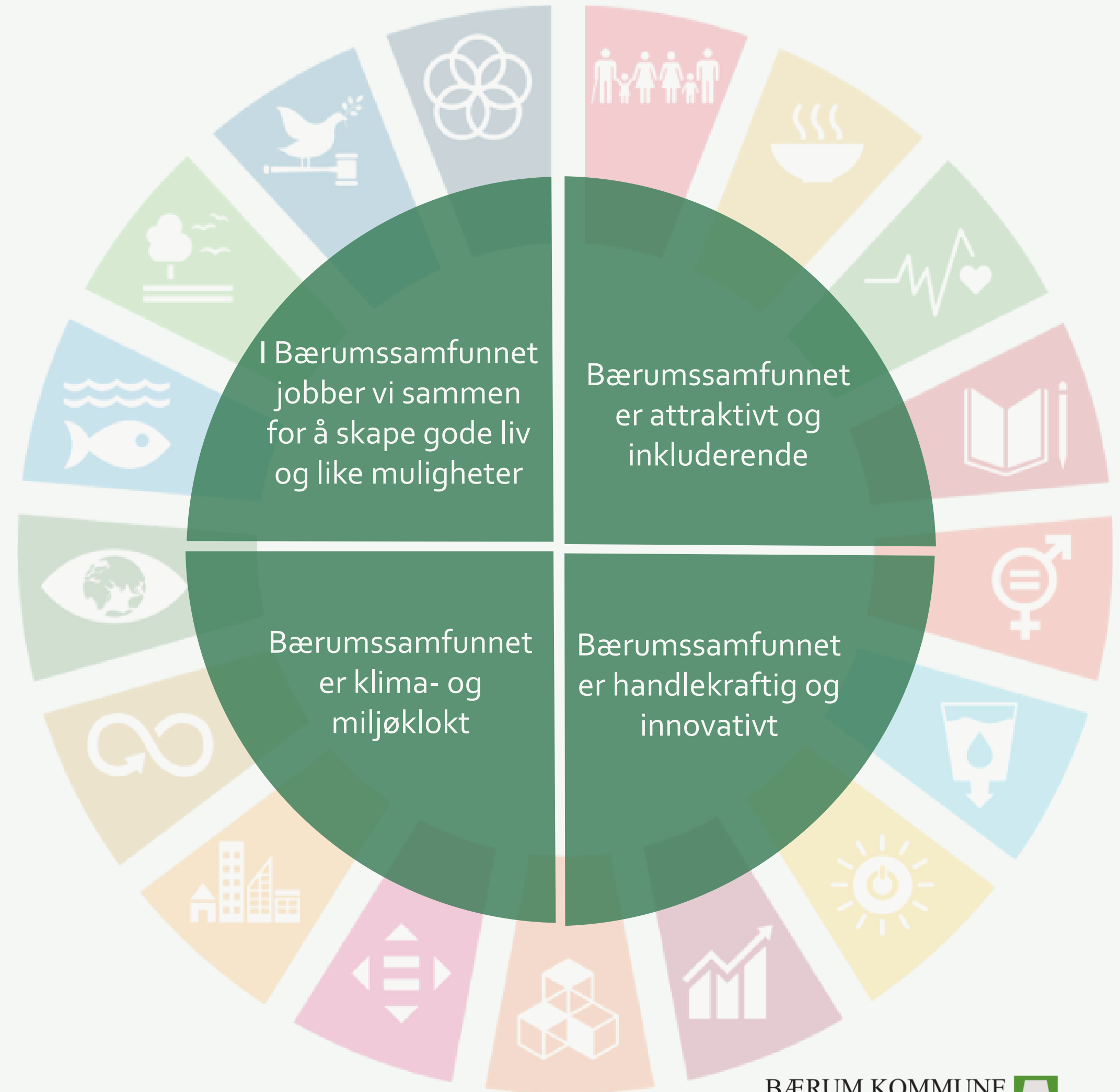
Samfunnsmessige utviklingstrekk

Sammen skaper vi fremtiden

MANGFOLD · RAUSHET · BÆREKRAFT

En kommune i endring

- ▶ Samfunnet endrer seg:
 - ▶ Klimaendringer
 - ▶ Endret demografi
 - ▶ Økende ulikhet
- ▶ Stadig mer komplekse oppgaver og (relativt) trangere økonomiske rammer
 - ▶ Riktige tjenester i fremtiden: behov for utvikling, forbedring og endring av dagens tjenestetilbud
 - ▶ Økt kompleksitet: oppgaver må løses helhetlig, på tvers av sektor og fag, og i samarbeid med kommunesamfunnet
 - ▶ Kommunens rolle: samfunnsutvikler, myndighet og tjenesteleverandør



Klimabudsjett 2023-2026

Samlet vurdering av tre prioriteringskriterier for klimatiltak:

- ▶ Klimaeffektkriteriet
- ▶ Omstillingskriteriet
- ▶ Ressurskriteriet

Fokusområder - behov for mer effektive tiltak:

- ▶ Snu transporthierarkiet
- ▶ Bygg og anlegg
- ▶ Tunge kjøretøy og varebiler

Forbedring og utvikling:

- ▶ Retningslinjer for inkludering av tiltak
- ▶ Kostnadsestimat for tiltak
- ▶ Beregning av forventet klimaeffekt på utvalgte tiltak



Ola og Kari Nordmann mot 2040



Flere bor sentralt i byene.
Spesielt de unge



Menn er 3 år eldre (84)
Kvinner er 3 år eldre (87)

I 2030:
Flere over 65 år
enn barn og unge

I 2050:
Dør flere enn
det fødes



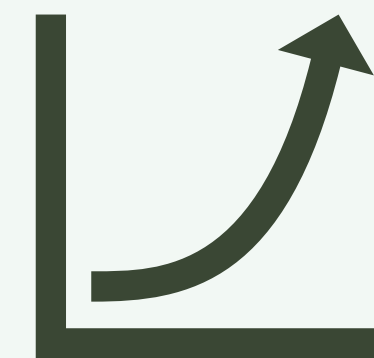
Ola og Kari jobber lenger

Færre i arbeid
per person over
60 år

Ola og Kari får
1,7 barn og er eldre
når de får barn



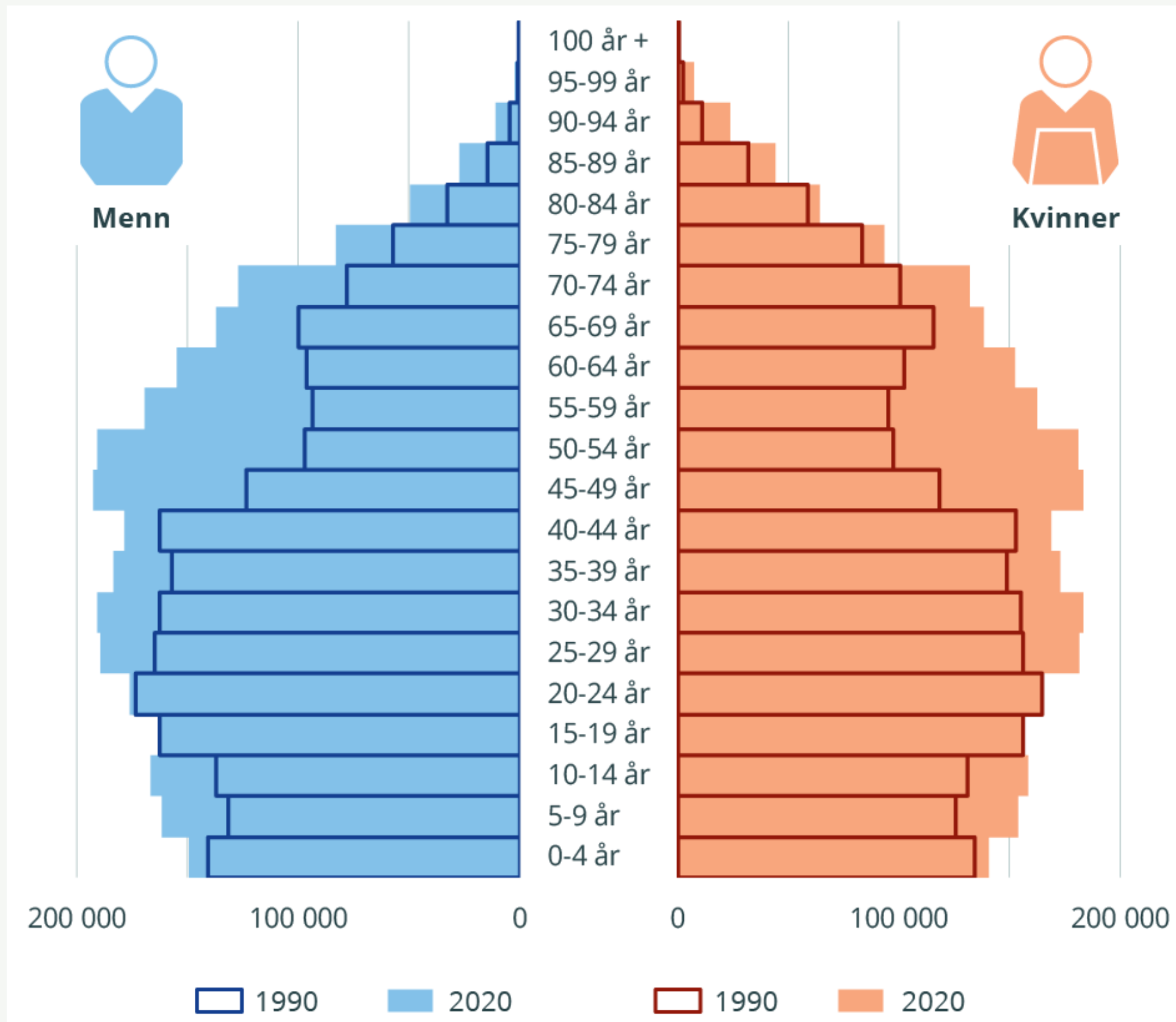
Befolkningsveksten er
avhengig av
innvandring



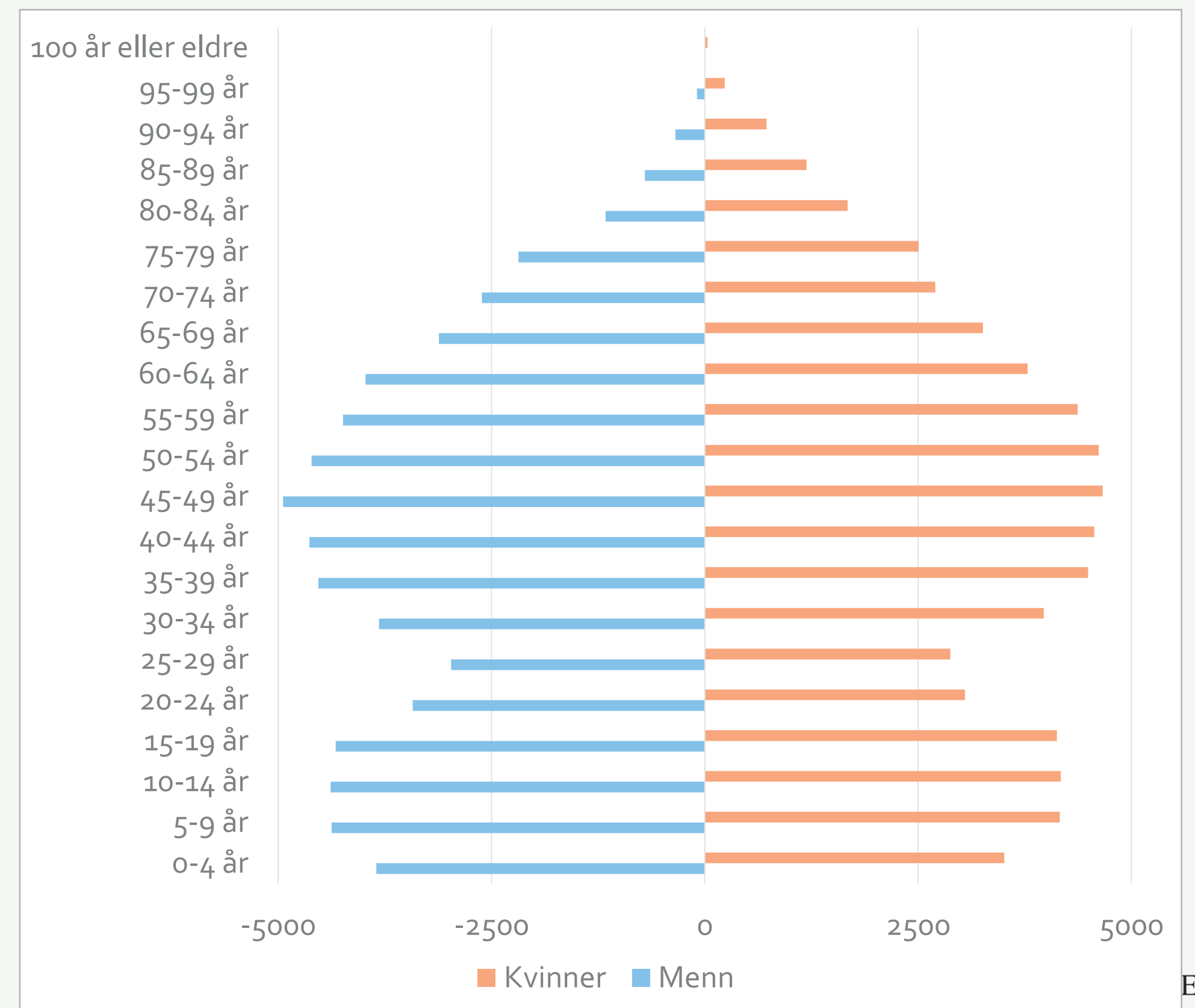
Befolkningen i Norge endrer seg



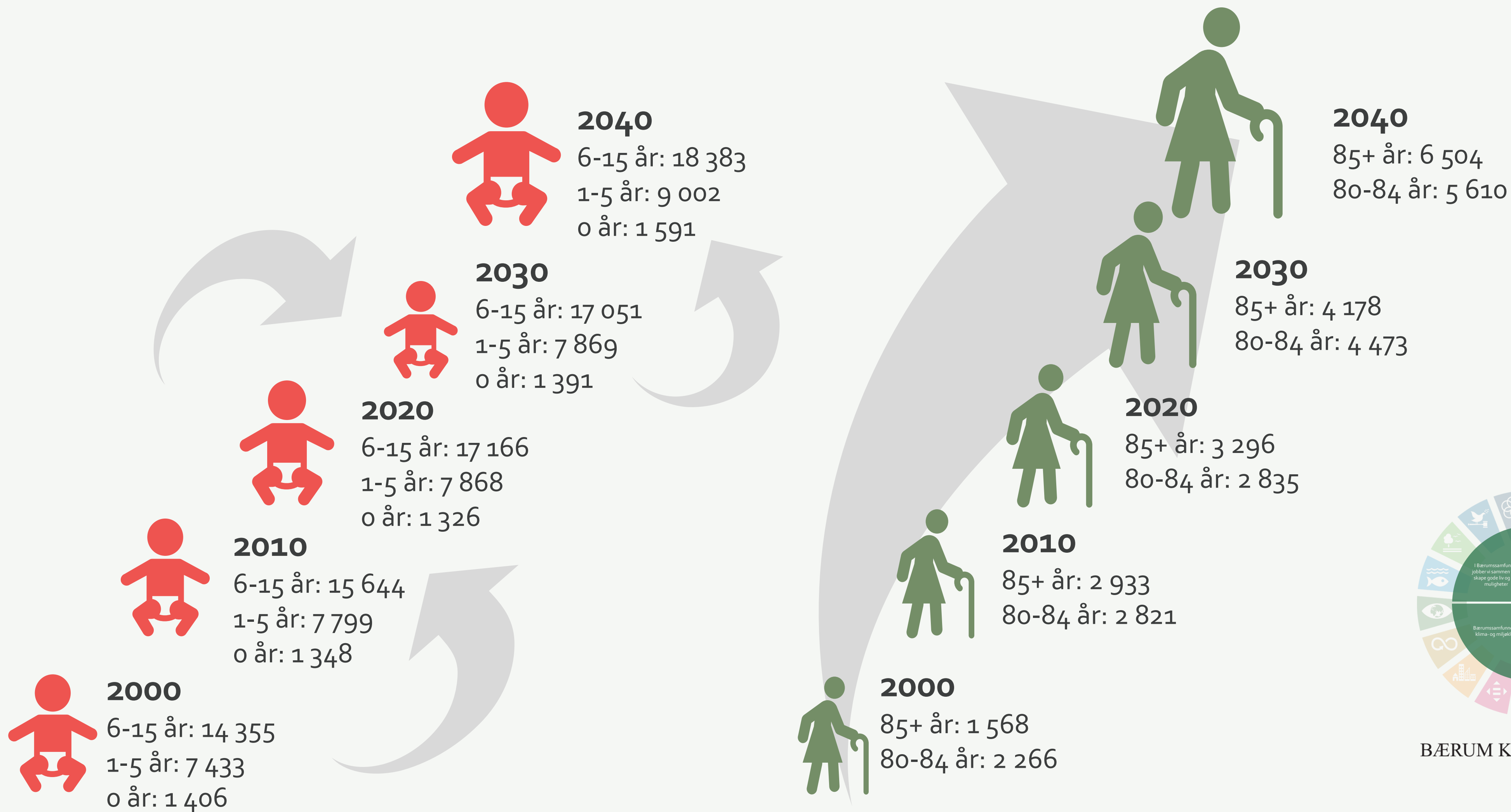
Den norske befolkningen blir eldre



Alderssammensetting Bærum februar 2022

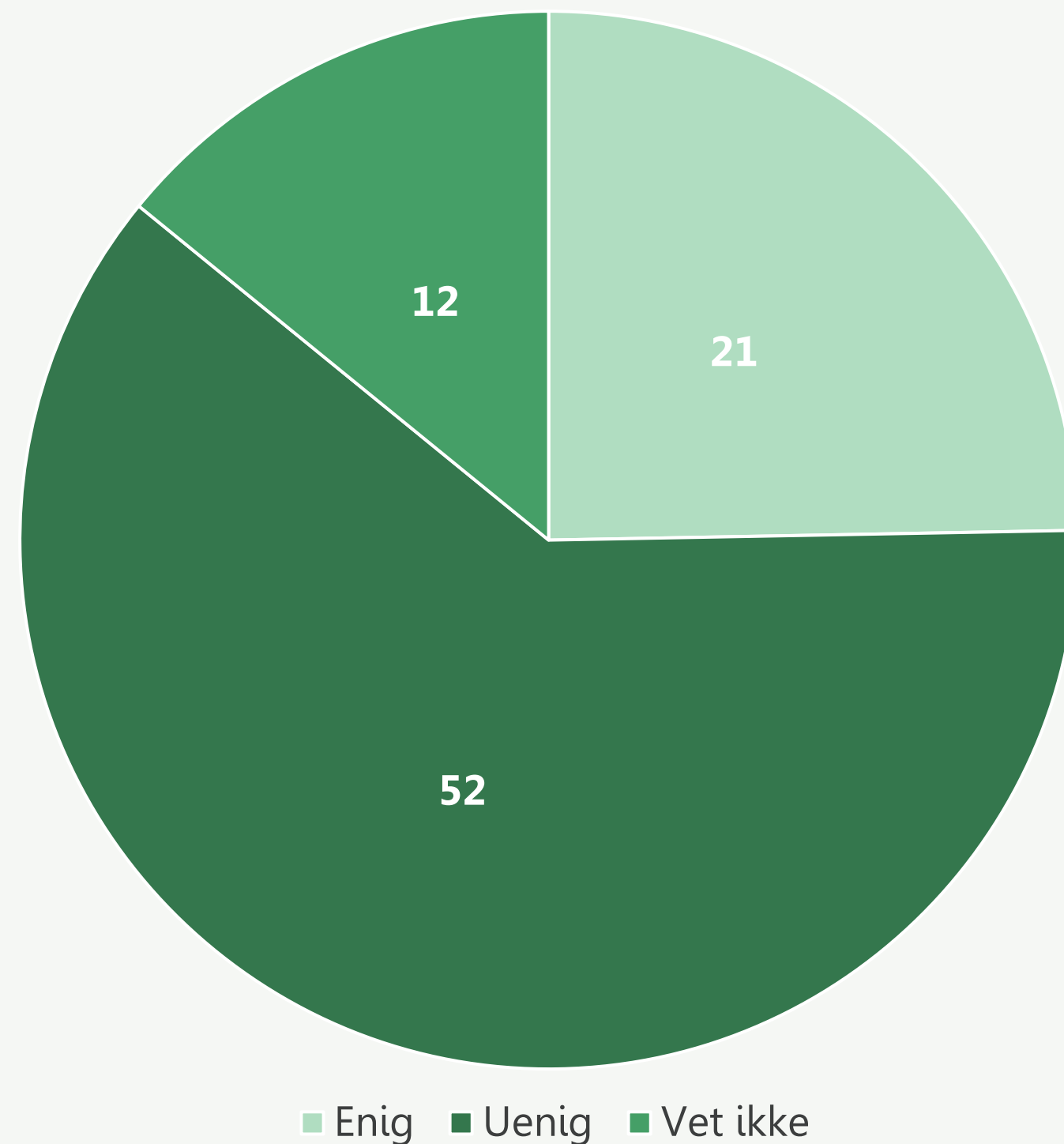


Befolkningen i Bærum endrer seg



Økende ulikhet

Alle ungdommer i Bærum har like muligheter (til et godt liv, delta, si sin mening)



I 2040 håper jeg mange færre er ensomme og flere føler tilknytning til ett eller annet i Bærumssamfunnet

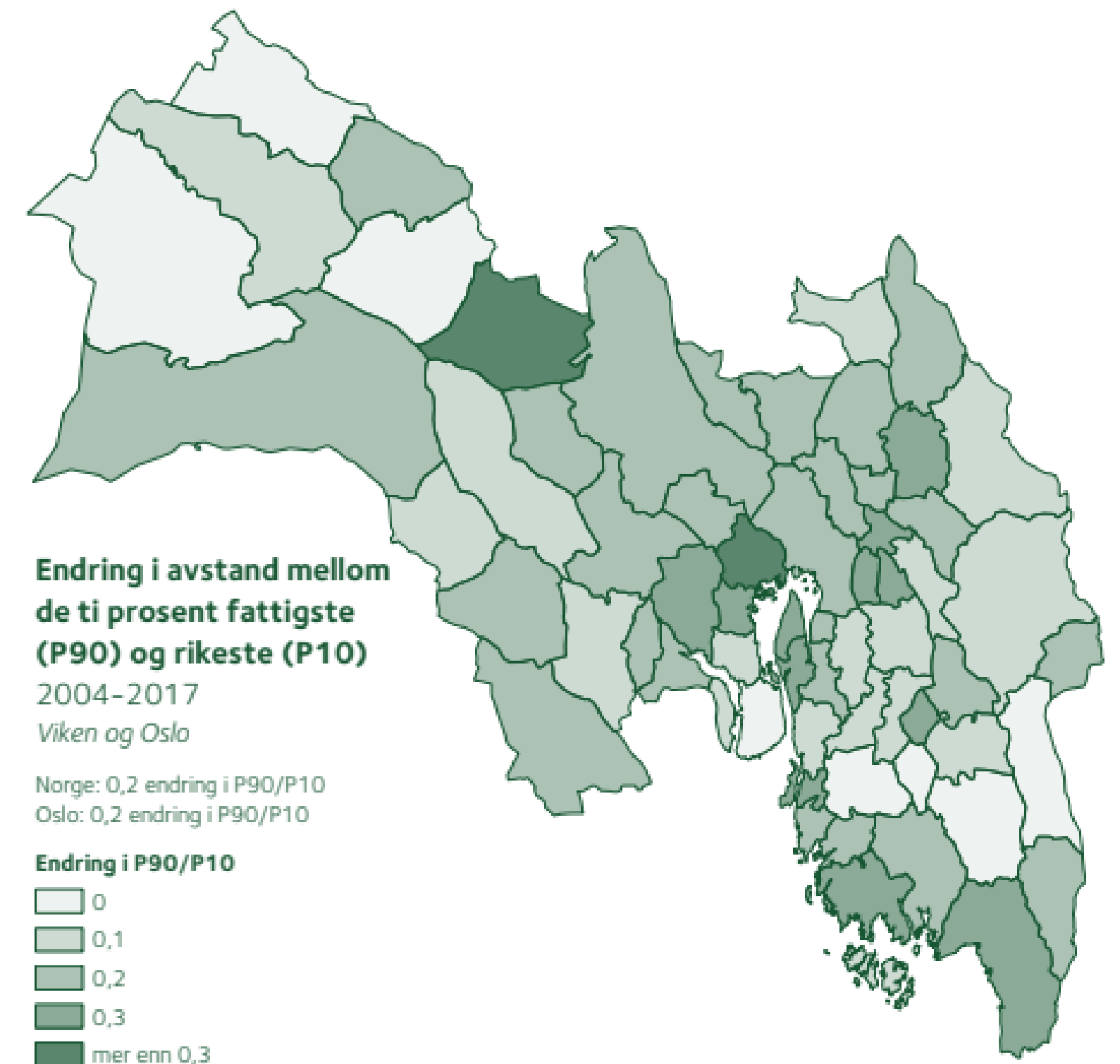
I 2040 håper jeg at alle demografiske grupper ønsker og har mulighet til å bo i Bærum

I 2040 håper jeg at Bærum kommune er kjent for å være et sted der innbyggerne tar vare på hverandre. Et sted man bor fordi man trives. Et sted der unge som vokser opp vil fortsette å bo

I 2040 håper jeg barn og unge opplever en trygg og god oppvekst med mange gode fritidstilbud

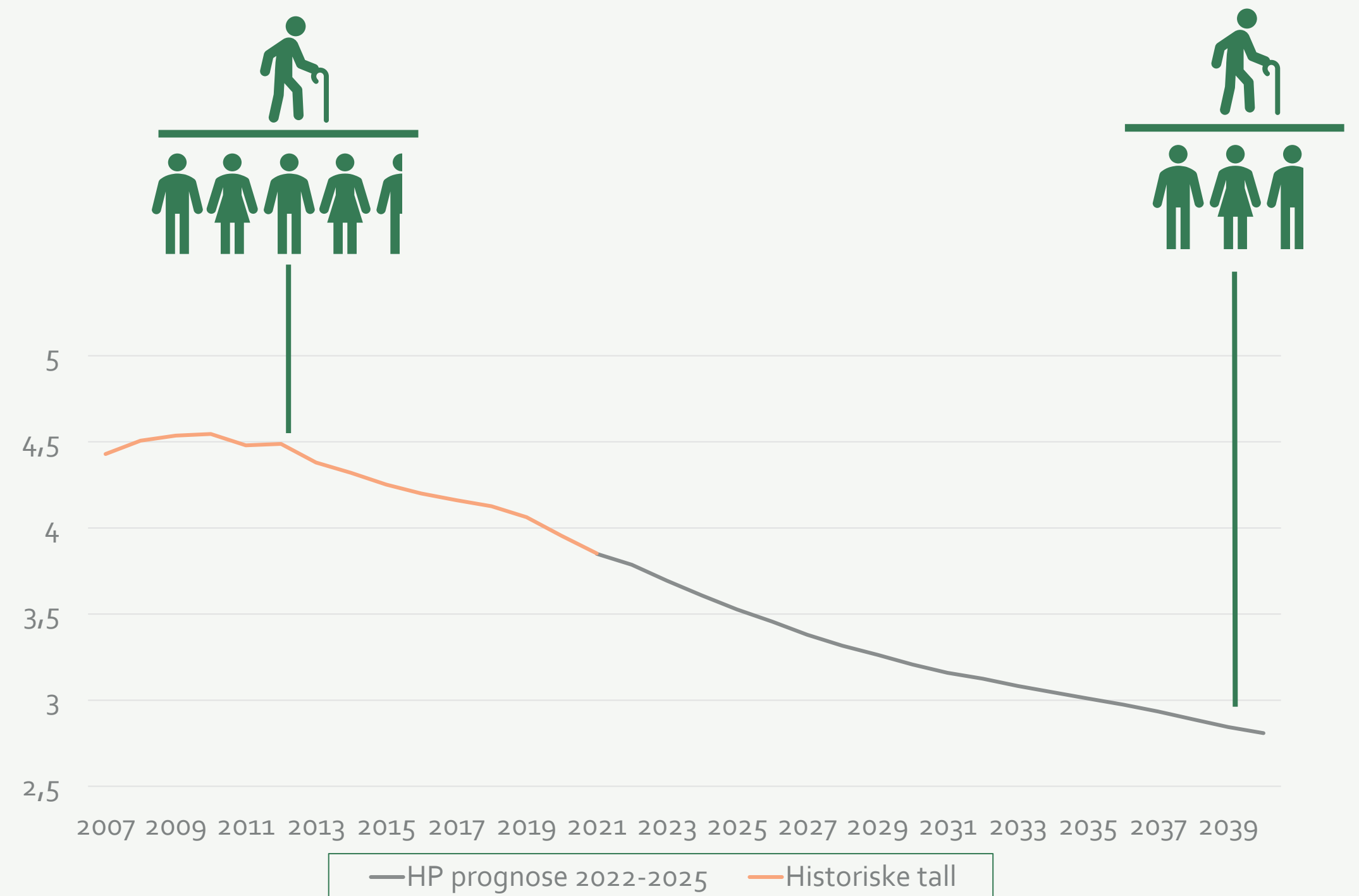


Kart 10.6 Endring i avstanden mellom de ti prosent rikeste (P90) og fattigste (P10) 2004–2017



Utvikling aldersbæreevne i Bærum kommune

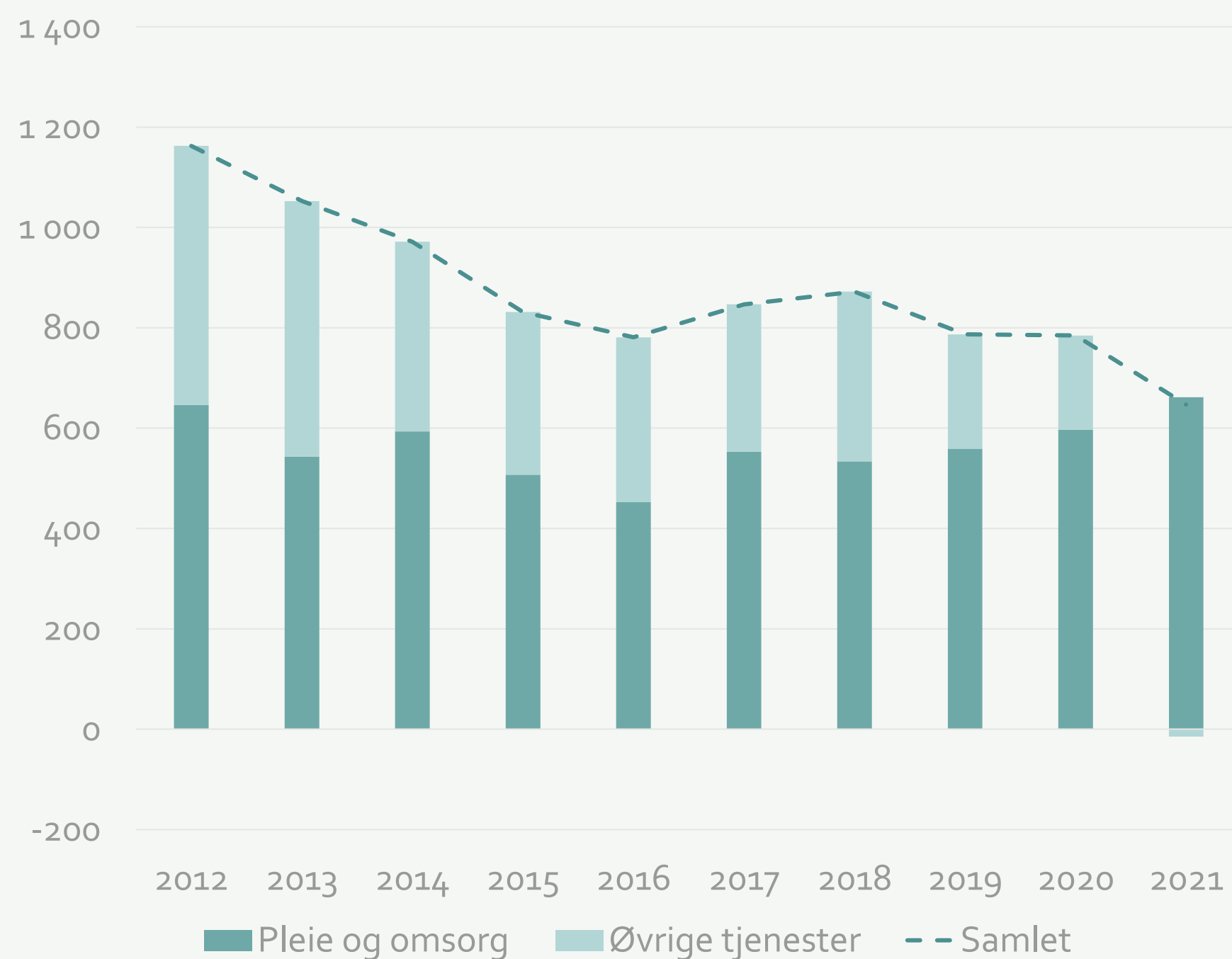
- ▶ Antall 20-66 år relativt til aldergruppen 67 år og eldre
- ▶ Relativt færre
 - ▶ Skatteyttere
 - ▶ Yrkesaktive



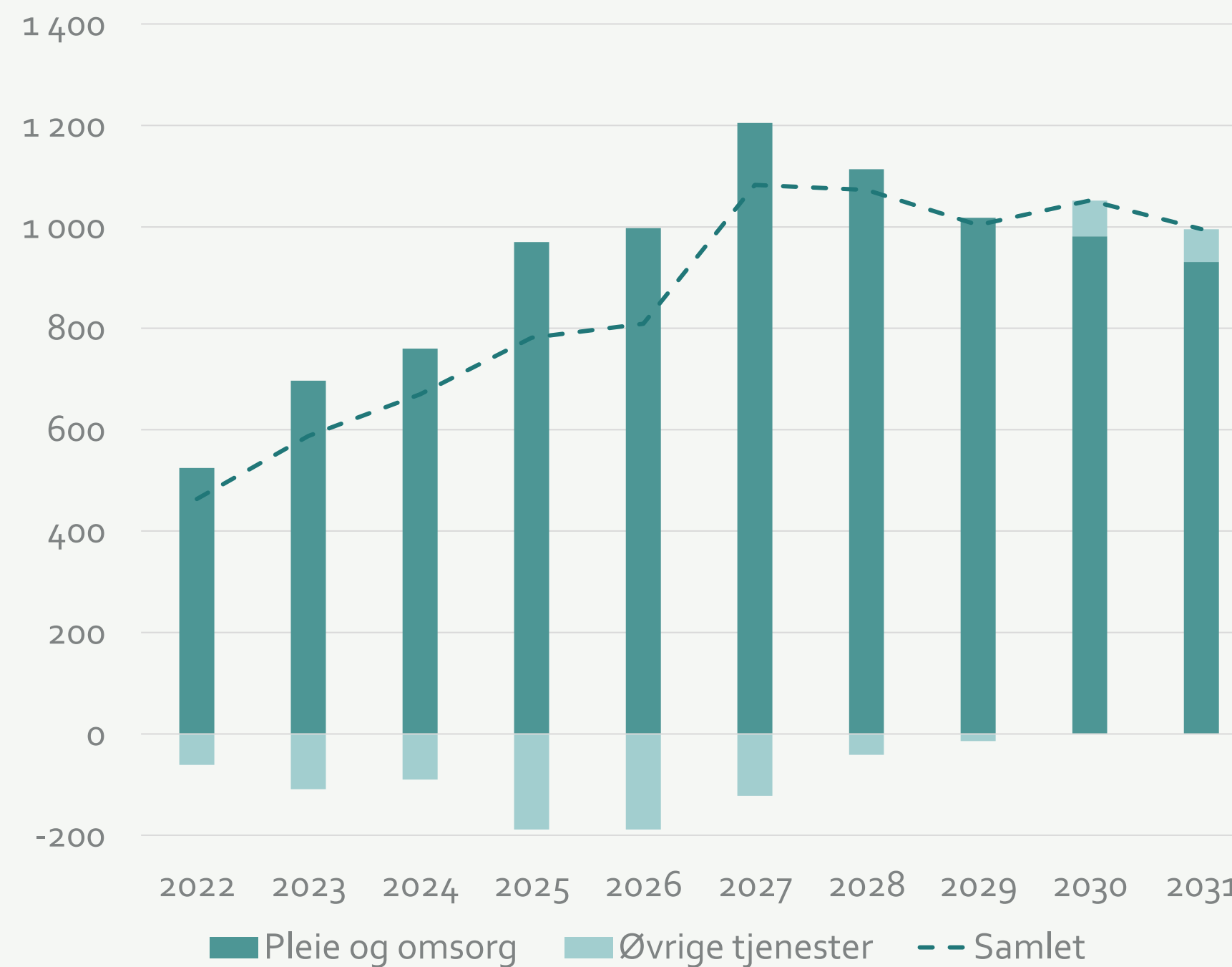
Kostnadsendringer som følge av befolkningsendringer i Viken



Historisk kostnadsvekst*



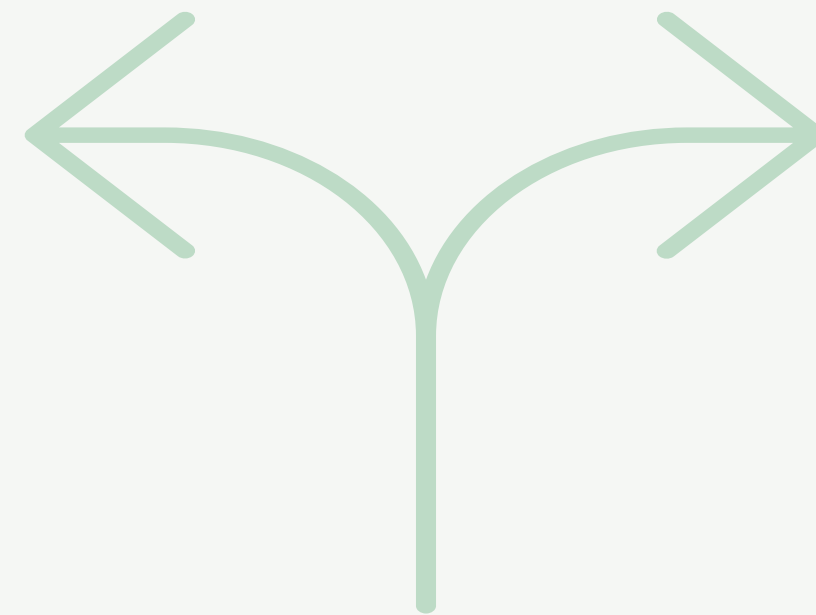
Forventet kostnadsvekst*



*Viken som helhet i millioner 2021-kroner

Å ruste for framtiden

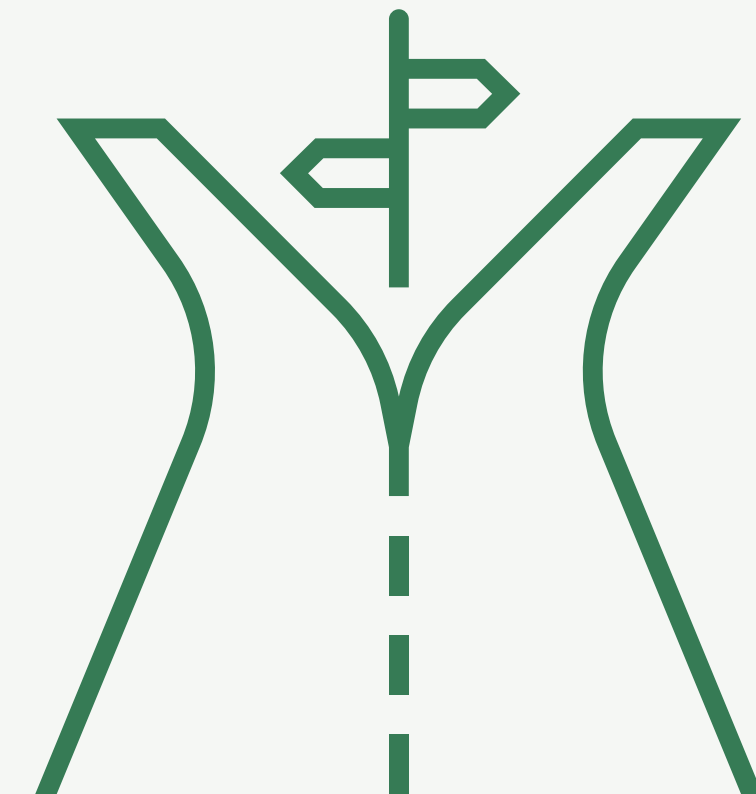
Penger til sparing



To hovedspor

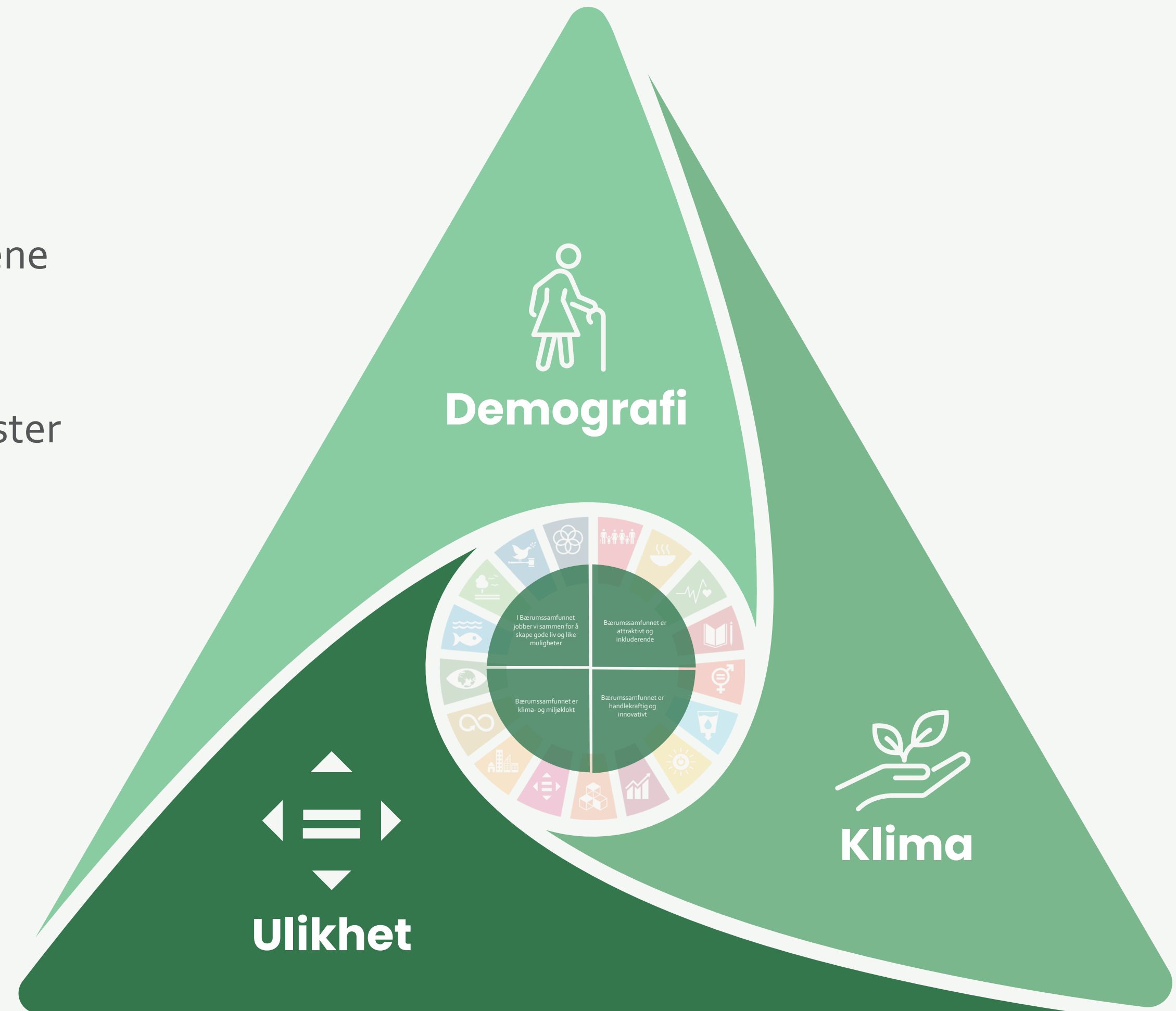


Penger til omstilling

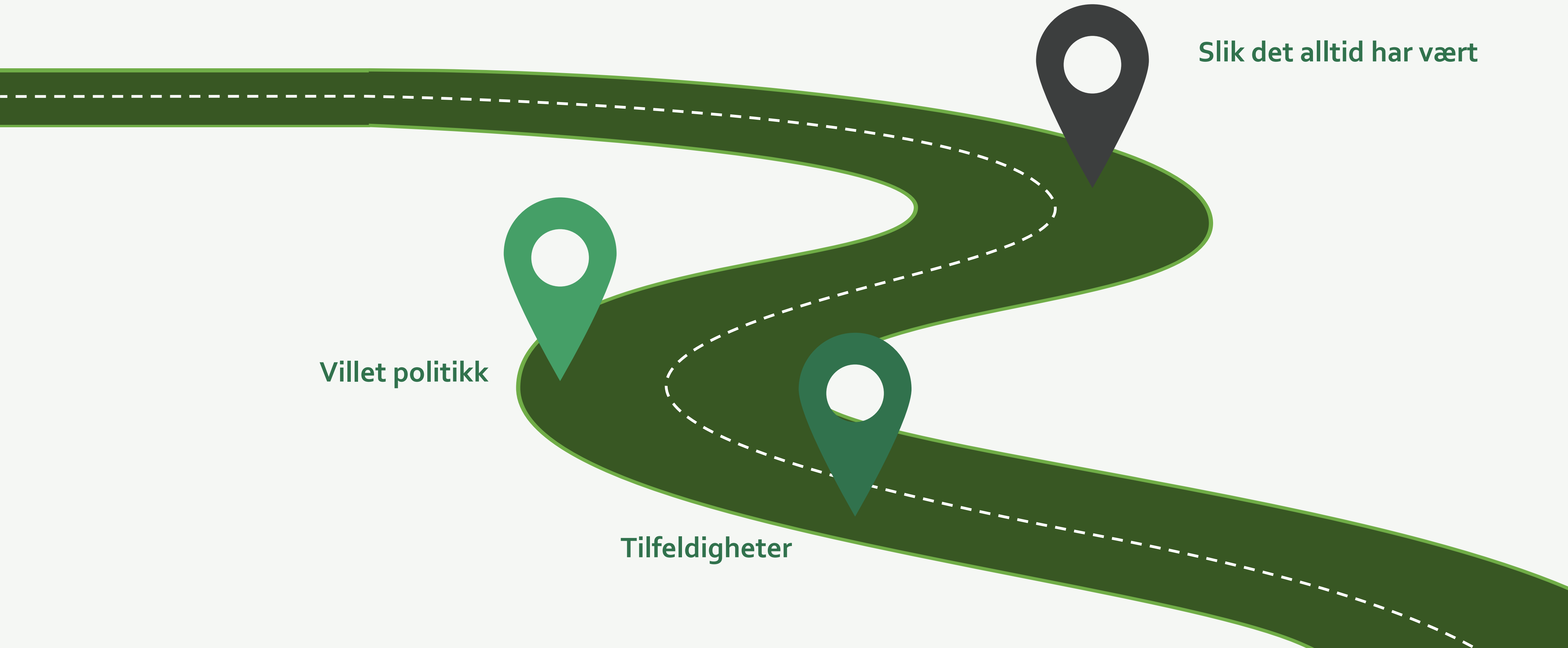


Samfunnsmessige konsekvenser for 2023-2026

- ▶ **Demografiendringer**
 - ▶ Færre yrkesaktive til å finansiere velferdsgodene
 - ▶ Færre yrkesaktive reduserer tilgjengelig arbeidskraft til kommunens egenproduksjon
 - ▶ Endret «etterspørsel» etter kommunale tjenester når brukergrupper er i endring
- ▶ **Klimaendringer**
 - ▶ Økte kostander til klimatiltak
 - ▶ Overgangen til lav- og nullutslippssamfunn
- ▶ **Økt ulikhet**
 - ▶ Nye og forsterkede helseutfordringer
 - ▶ Økt utenforskap
 - ▶ Et mindre robust samfunn



Til ettertanke i tallene vi nå skal se



Slik det alltid har vært

Villet politikk

Tilfeldigheter



128 982



BÆRUM KOMMUNE /

Bærum i tall

Her finner du offisiell statistikk som kan brukes som faktagrunnlag i planlegging, debatt, evaluering og forskning

[🔗 KOMMUNEFAKTA](#)

Utvalgte nøkkeltall for Bærum fra SSB.

[HELSE, LEVEKÅR OG SOSIALE FORHOLD](#)

Befolkningens helsetilstand og faktorer som påvirker oppvekst og helse.

[BEFOLKNING OG BOLIG](#)

Folkemengde og endringer, befolkningsprognose, boligbygging.

[BARNEHAGE OG SKOLE/OPPLÆRING](#)

Her finner du statistikk/nøkkeltall for tjenesteområdene barnehage og skole/utdanning.

[KLIMA, NATUR OG MILJØ](#)

Klima og energi, luftkvalitet, transport, natur.

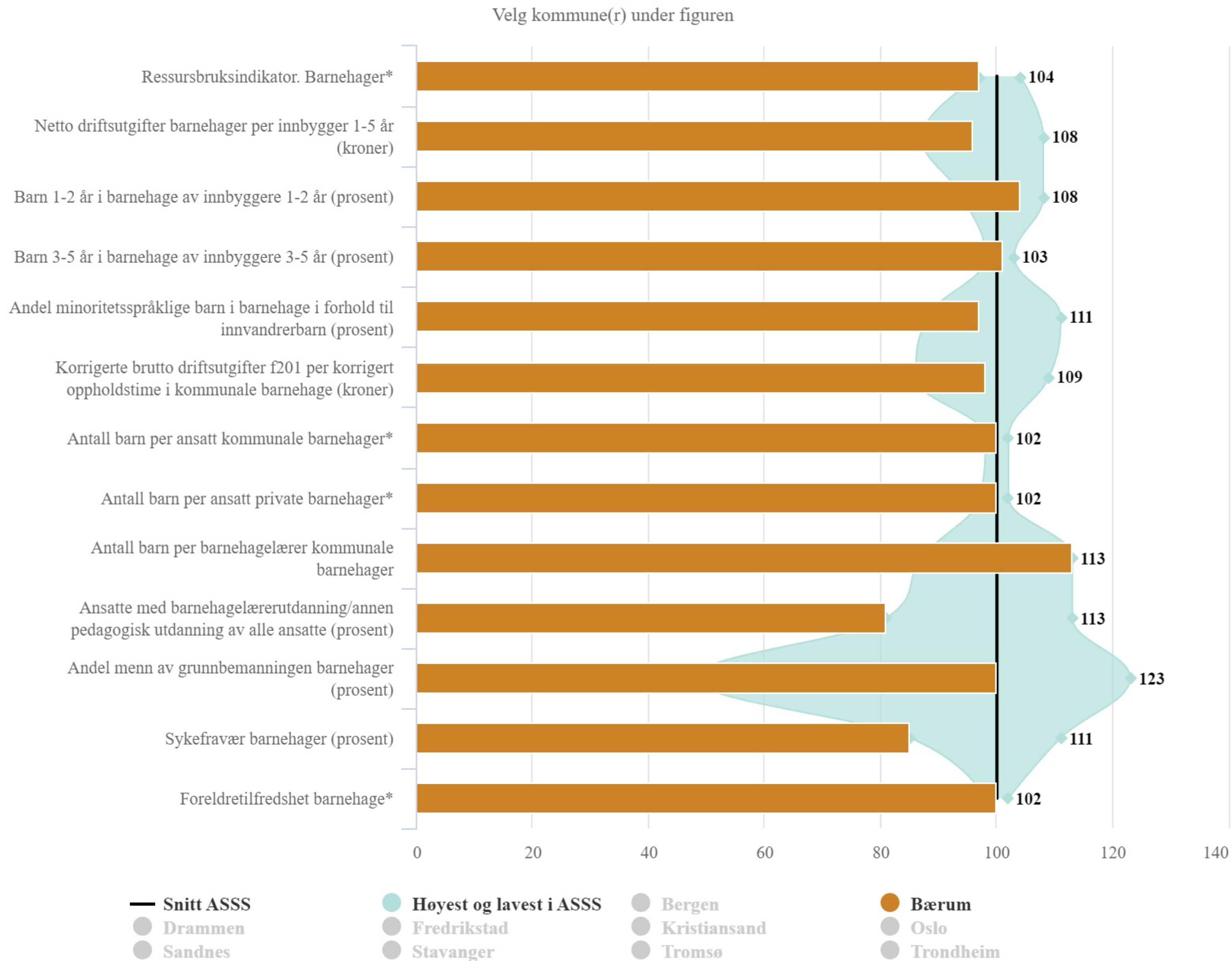
[ARBEIDS- OG NÆRINGS LIV](#)

Næringsliv, sysselsetting og pendling.



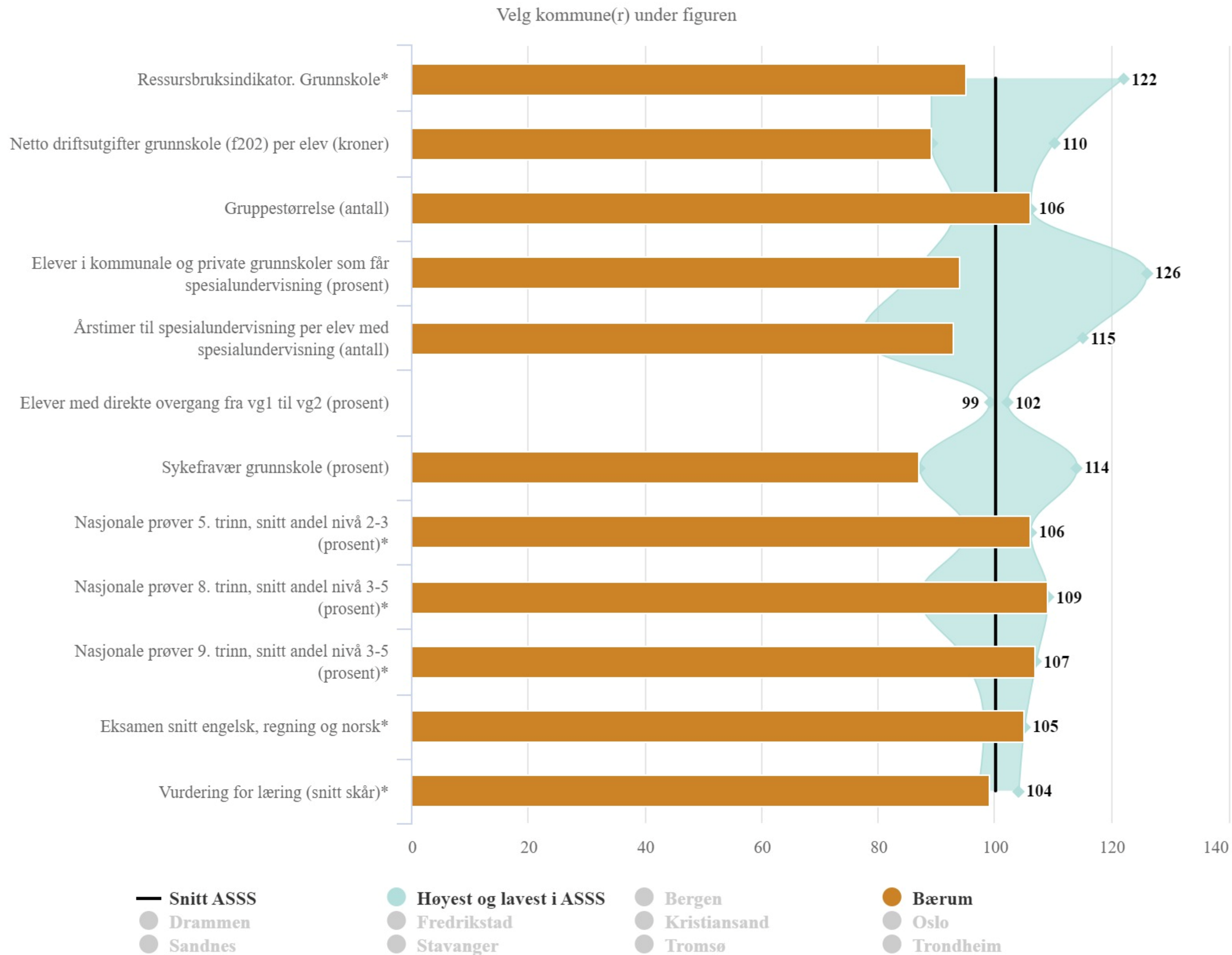
Tjenesteprofil

Barnehage



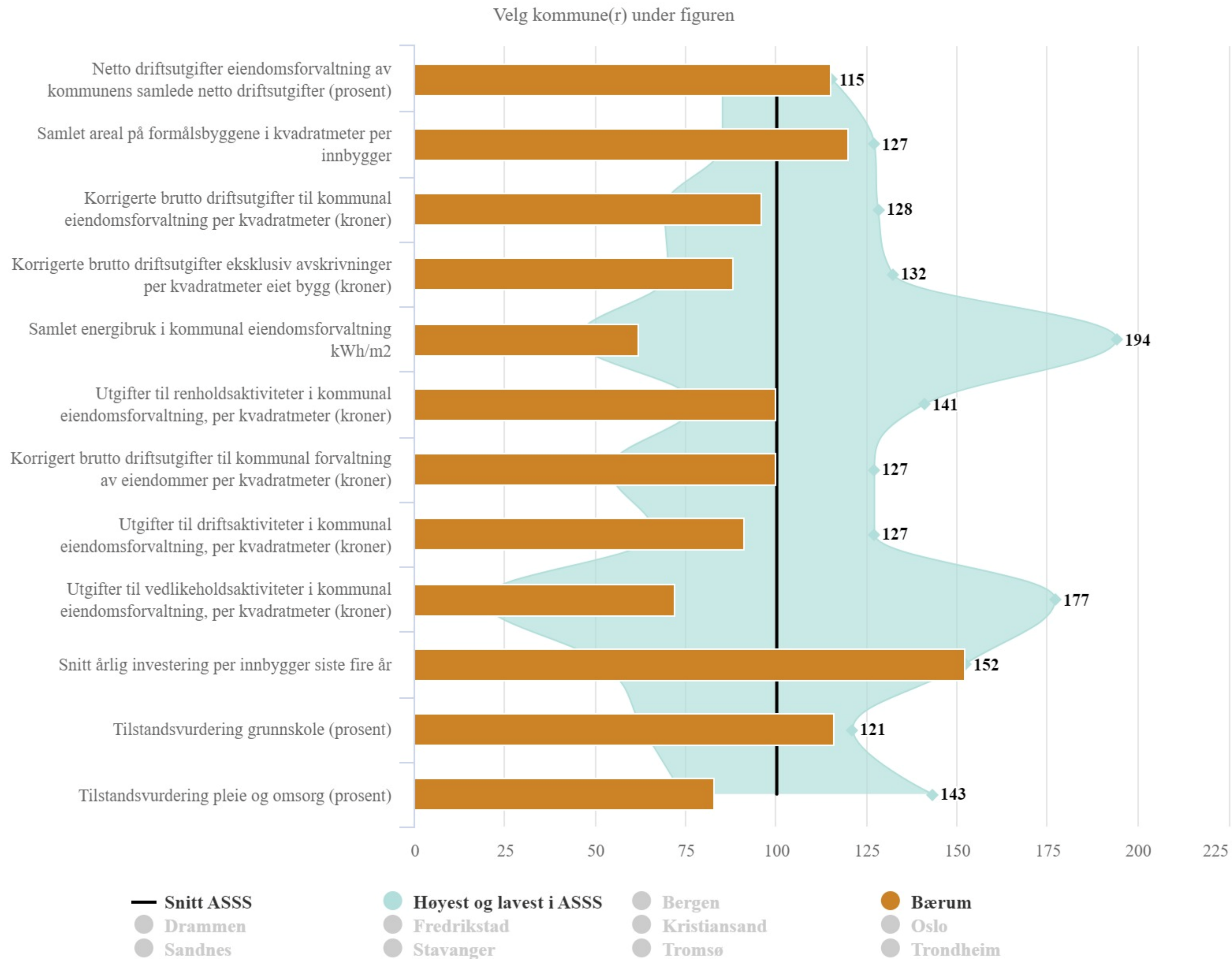
Tjenesteprofil

Grunnskole



Tjenesteprofil

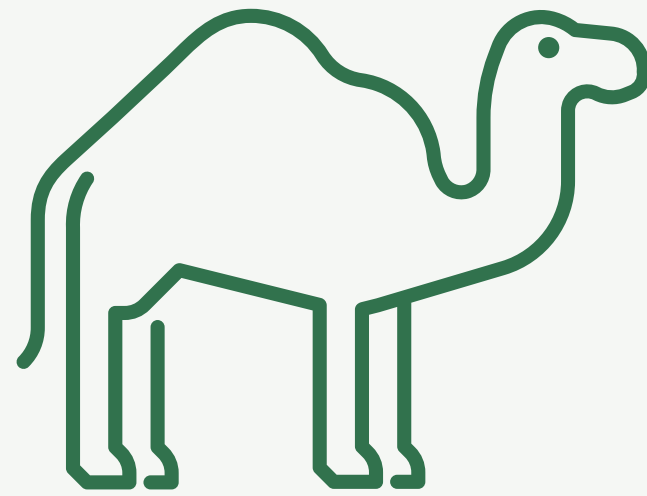
Eiendom



Hva utløser et behov?



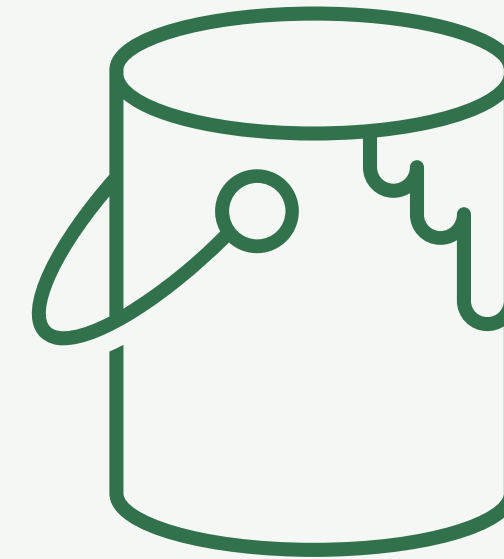
Andre tema som påvirker tjenesteprofiler og kostnadsnivå



Pukkelkostnader



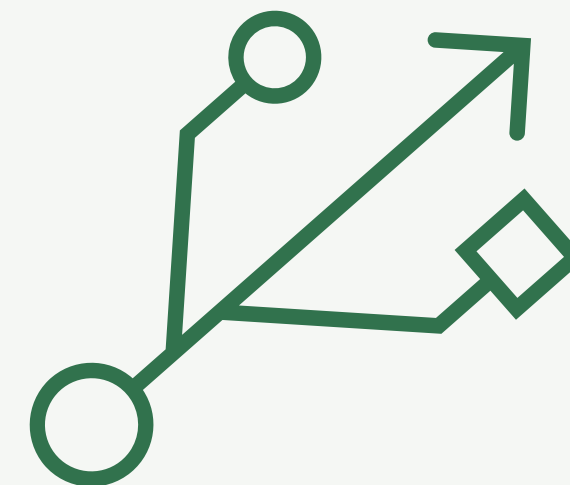
Normtall



Forvaltning, drift og vedlikehold



Selvkost



Konsekvenser av eierstyring og tjenesteutsetting



Lovpålagte og rettighetsutløste tjenester

Vi kommer tilbake til pleie og omsorg

Felles ansvar for store utfordringer som blir felles problemer?



Innbyggjerdialog og tjenstedesign



Lovpålagt sørge-for-ansvar



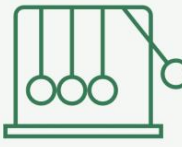
Tidlig innsats



Ansatte



Struktur



Overføringsverdi

Ett aldersvennlig Bærum - Planlegge for en aldrende befolkning

To perspektiver:

- Å skape et aldersvennlig samfunn handler om hva vi som samfunn kan gjøre for at eldre skal kunne delta, leve aktive liv og bevare sin selvstendighet så lenge som mulig
- Den enkeltes eget ansvar for eget liv, helse og alderdom

• Hver enkelt av oss må ta ansvar for egen alderdom
 • Eldre selv må involvere seg og engasjere seg og slik være viktige bidragsyttere i lokalsamfunnet
 • Eldre må selv planlegge egen alderdom med fokus på bolig, sosialt fellesskap og et aktivt liv



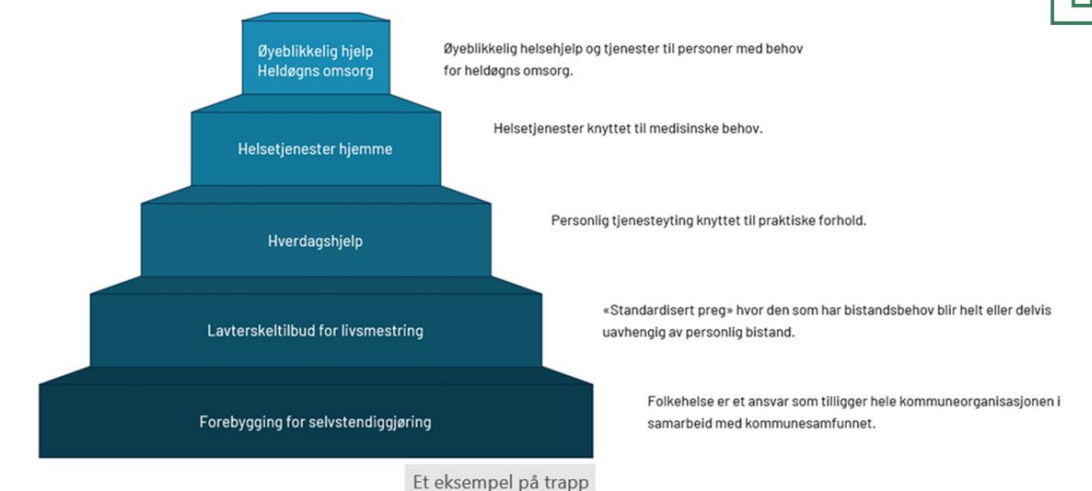
Samarbeid – både tverrsektorielt og med lokalsamfunnet – om:

- Bolig
- Teknologi
- Universell utforming, utendørsområder
- Aktiviteter, møteplasser, fysisk aktivitet
- Transport
- Arbeidsliv
- Medbestemmelse, medvirkning, samfunnsdeltakelse
- Frivillighet

Leve hele livet (reformen) – netressurs: [Aldersvennlig Norge.no](https://aldersvennlig.norge.no)

BÆRUM KOMMUNE

Innsatstrapp



BÆRUM KOMMUNE

Velferdsforvaltningen

1. Innsatstrapp
2. Likeverdige tjenester
3. Helhetlige pasient- og brukerforløp
4. Forpliktende samarbeid mellom bruker, pårørende og kommune



Tilbud og tjenester til hjemmeboende

1. Videreutvikle hjemmetjenesten
- hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering
1. Kompetanse og oppgavedeling
2. Tverrfaglig og teambasert samhandling
4. Hjelpemidler
5. Aktivitet og fellesskap

Sykehjem

1. Fremtidens sykehjemspasient
2. Kompetanse og oppgavedeling
3. Tverrfaglig og teambasert samhandling (eks legetjenester i sykehjem)

En lærende organisasjon

1. Kompetanseutvikling
2. Kvalitetsforbedrende arbeid
3. Heltidskultur
4. Frihets- og velferdsteknologi
5. Samarbeid med frivilligheten

BÆRUM KOMMUNE



Hva betyr dreining av tjenestene i et økonomisk perspektiv?

Velferdsforvaltningen

1. Etablere førstelinjetjeneste med høy kompetanse
2. Forløpskoordinatorer

Tilbud og tjenester til hjemmeboende

1. Økt antall baser og utvidede dagtilbud i nærmiljøet
2. Prosess- og prosjektledere for omstilling
3. Fag og kvalitetsrådgivere til alle distrikter
4. AKS/AGS stillinger i alle distrikt
5. Internt hjelpemiddelager; ressurs til utkjøring og reparasjoner
6. Bilvedlikehold overføres til transportkontor

Sykehjem

1. AKS/AGS stillinger alle sykehjem
2. Styrke nattjenesten
3. Økt legedekning
4. Carpe Diem – kompetansesenter og flaggskip

En lærende organisasjon

1. Ansvarlig kompetanseutvikling (KlinObs/USHT)
2. Internkontroll og revisjon - kvalitetsutvikling
3. Ressurser til internopplæring
4. Heltidskultur – økt kompetanse
5. Implementering av frihets- og velferdsteknologi
6. Frivillighetskoordinator

BÆRUM KOMMUNE

Hvordan gjør vi dere best mulig i det videre endringsarbeidet i PLO?

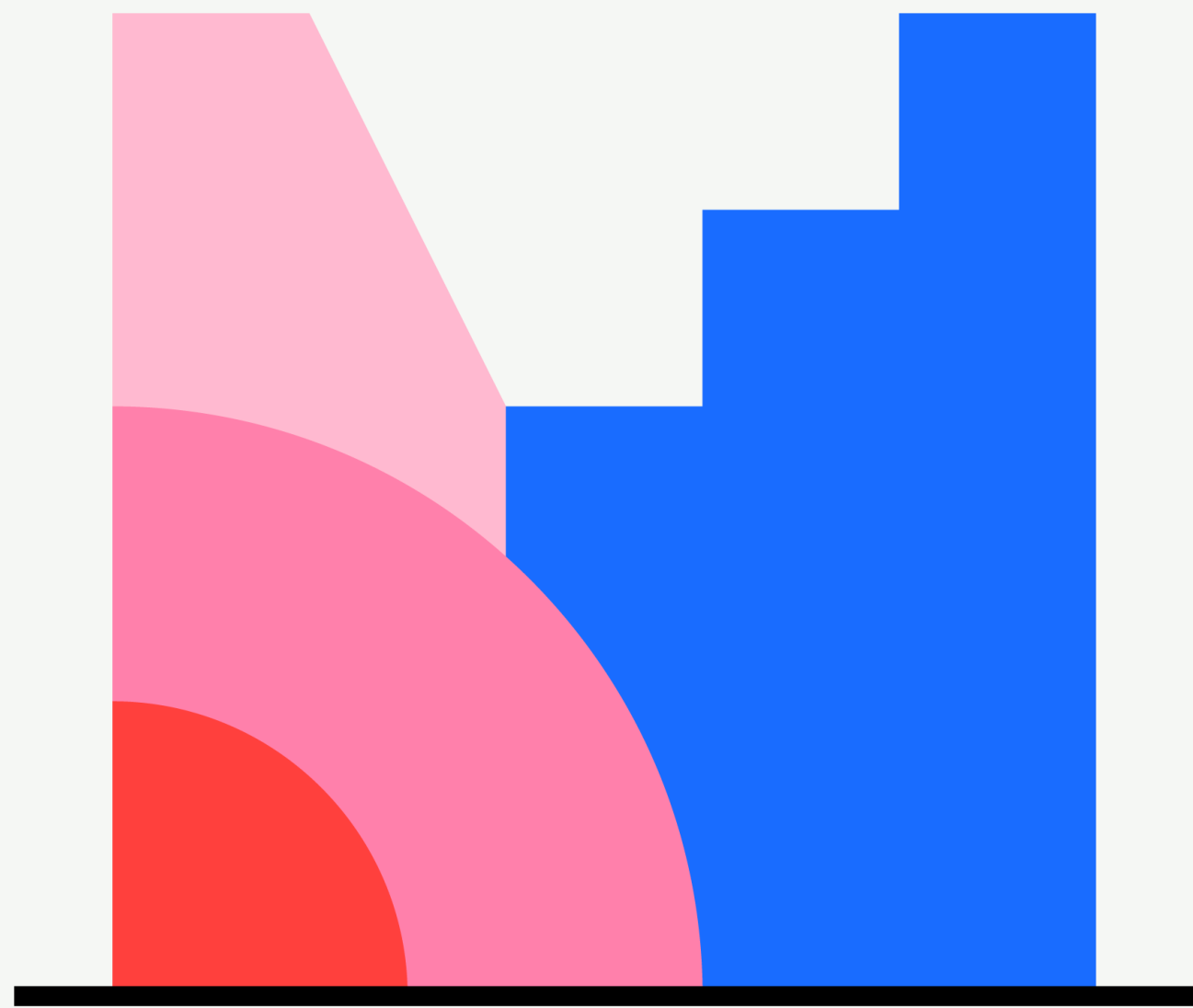


Mentimeter

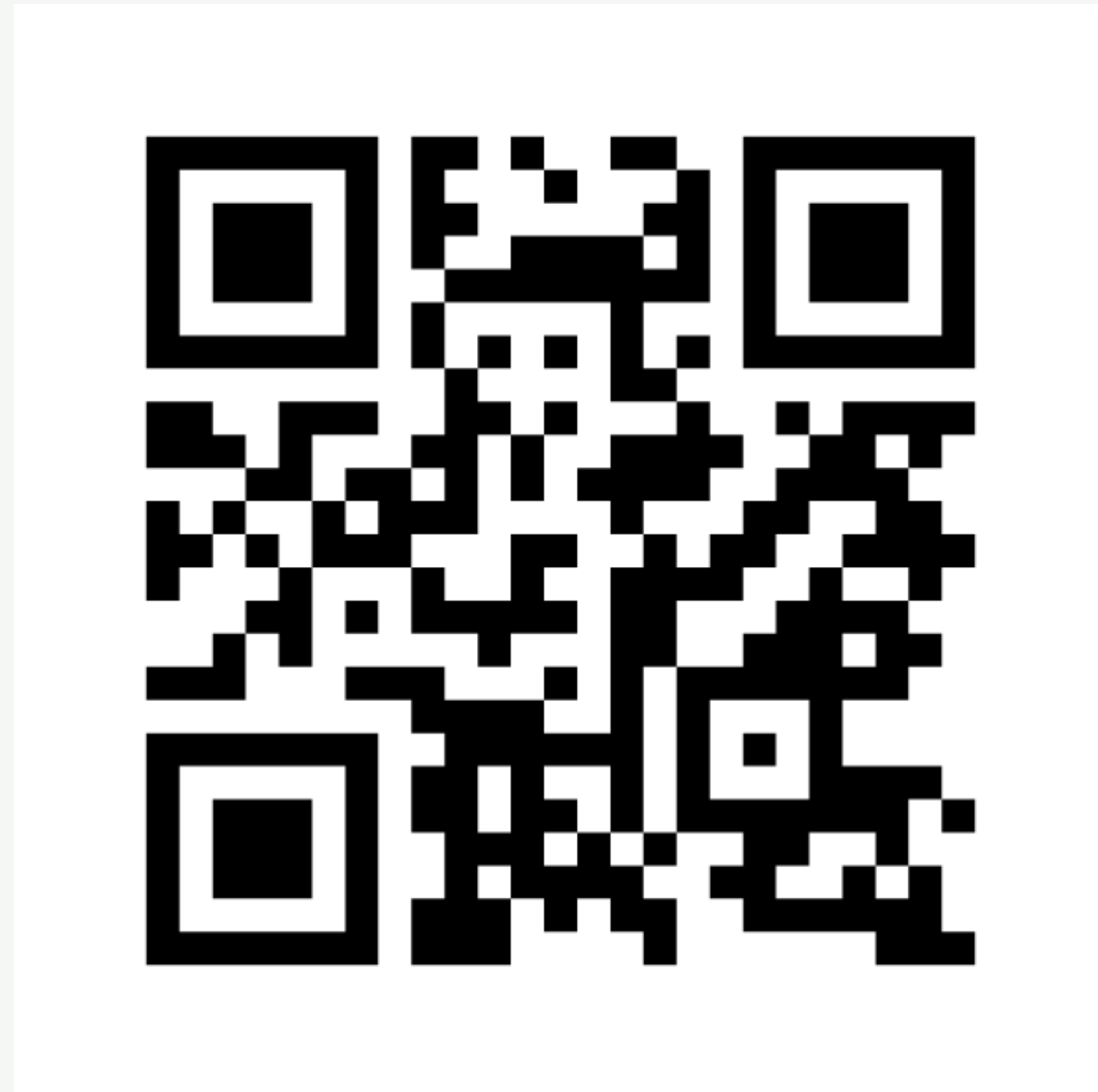


BÆRUM KOMMUNE

Hva lurer du fortsatt på?



Mentimeter





BÆRUM
KOMMUNE

Økonomiske utviklingstrekk

Sammen skaper vi fremtiden

MANGFOLD · RAUSHET · BÆREKRAFT

Kommuneøkonomi på 1-2-3

Som husholdninger flest (bare litt større)

- ▶ Inntektene må være høyere enn utgiftene
- ▶ Sparekonto til det uforutsette
- ▶ «Flergangspenger» til drift
- ▶ Driftskonsekvensene av investeringer
 - ▶ Renter og avdrag (finanskostnader) betales via driftsbudsjettet
 - ▶ 100 mnok i investering ≈ 36 mill. i drift (før fdv. og drift av tjenesten)
- ▶ Penger med og uten føringer
 - ▶ ≈ 70 % er lønn og sosiale kostnader
- ▶ Alt kommer fra samme pengesekk
 - ▶ Driftsramme 2022: 8 119 mill. = 22 mill. per dag
 - ▶ Investeringsramme 2022: 3 273 mill. = 9 mill. per dag

«Standard-bekymringene»

- ▶ Inntektssvikt:
 - ▶ Skatteinntekter
 - ▶ Rammeoverføringer
 - ▶ Tilskudd
 - ▶ Avkastning fra finansmarkedet
 - ▶ Avgifter, gebyrer og brukerbetaling
- ▶ Utgiftsvekst
 - ▶ Renteoppgang (lån og avdrag)
 - ▶ Flere oppgaver
 - ▶ Befolkningsvekst
 - ▶ Demografi
 - ▶ Økt normering
- ▶ Tømmer sparekontoen

Hva kjennetegner kommuner som ivaretar egen økonomisk bærekraft?

- ▶ Driftsnivå tilpasses endret demografi
- ▶ Høy tillit mellom folkevalgte og administrasjon
- ▶ Felles forståelse og felles tiltak
 - ▶ Politisk vilje til å ta upopulære avgjørelser
 - ▶ Administrativ kapasitet til oppfølging og gjennomføring av upopulære avgjørelser
- ▶ Strukturelle og målrettede grep fremfor «ostehøvel»
- ▶ Kompetente og faglig sterke fagmiljøer
- ▶ Evne og vilje til å sammenligne med relevante kommuner
- ▶ Lojalitet til strukturelle og styringsmessige grep:
 - ▶ Budsjettdisiplin
 - ▶ Tydelige rapporteringsrutiner
 - ▶ Delegering
 - ▶ Folkevalgte med fokus på økonomisk ansvarlighet fremfor enkeltsaker



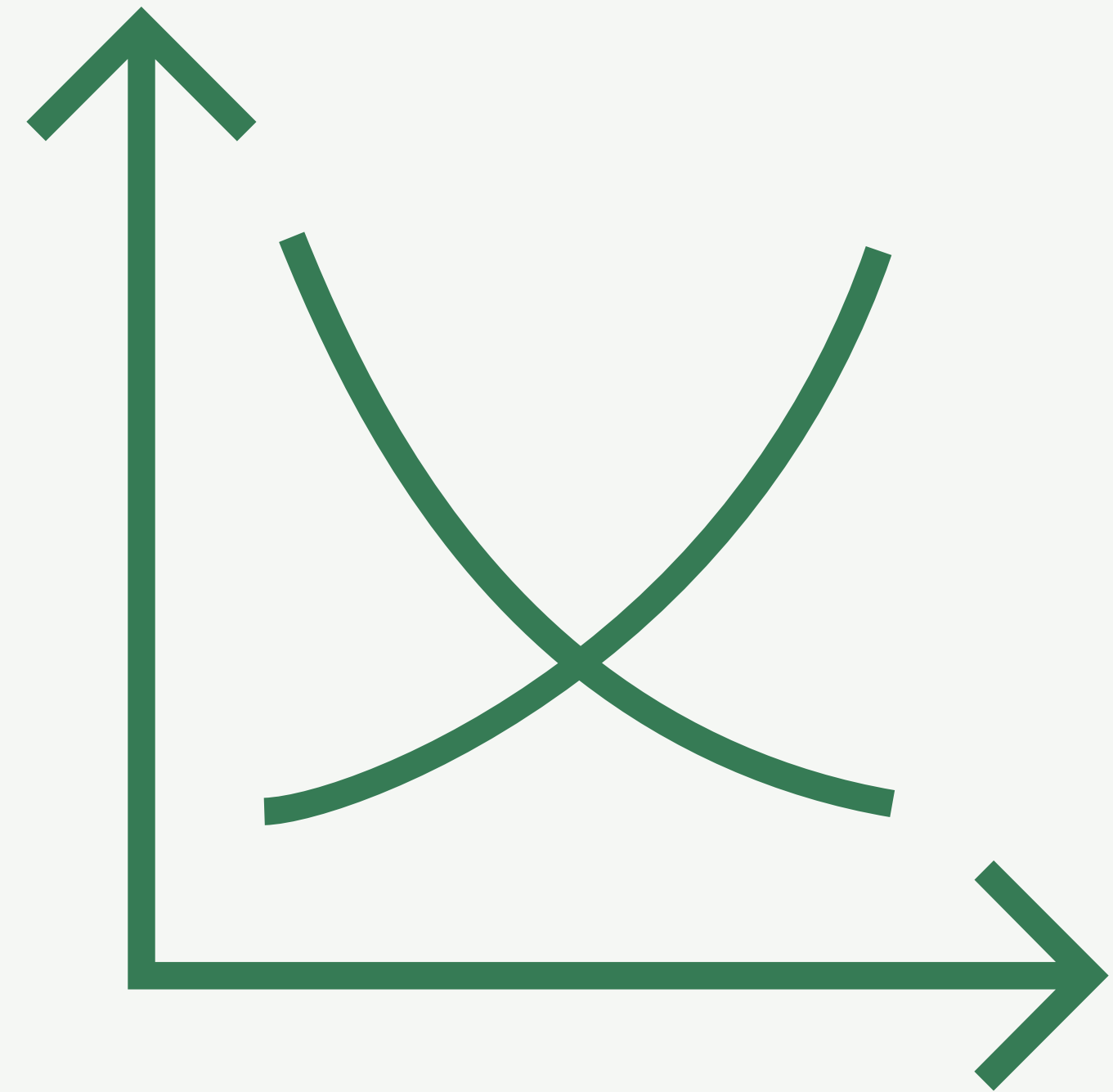
Bærum kommune har gode forutsetninger,

- ▶ Resultatet blir ofte bedre enn forutsatt i budsjettet
 - ▶ Mer skatteinntekter og høyere fondsavkastning
- ▶ Penger på fond, men også økt gjeld
- ▶ Vi betaler mer avdrag på lånene enn minimumskravet
- ▶ Vi finansierer 50 prosent av investeringene våre med egenkapital
- ▶ Økonomien er robust
- ▶ Gir oss et godt fundament for videre arbeid



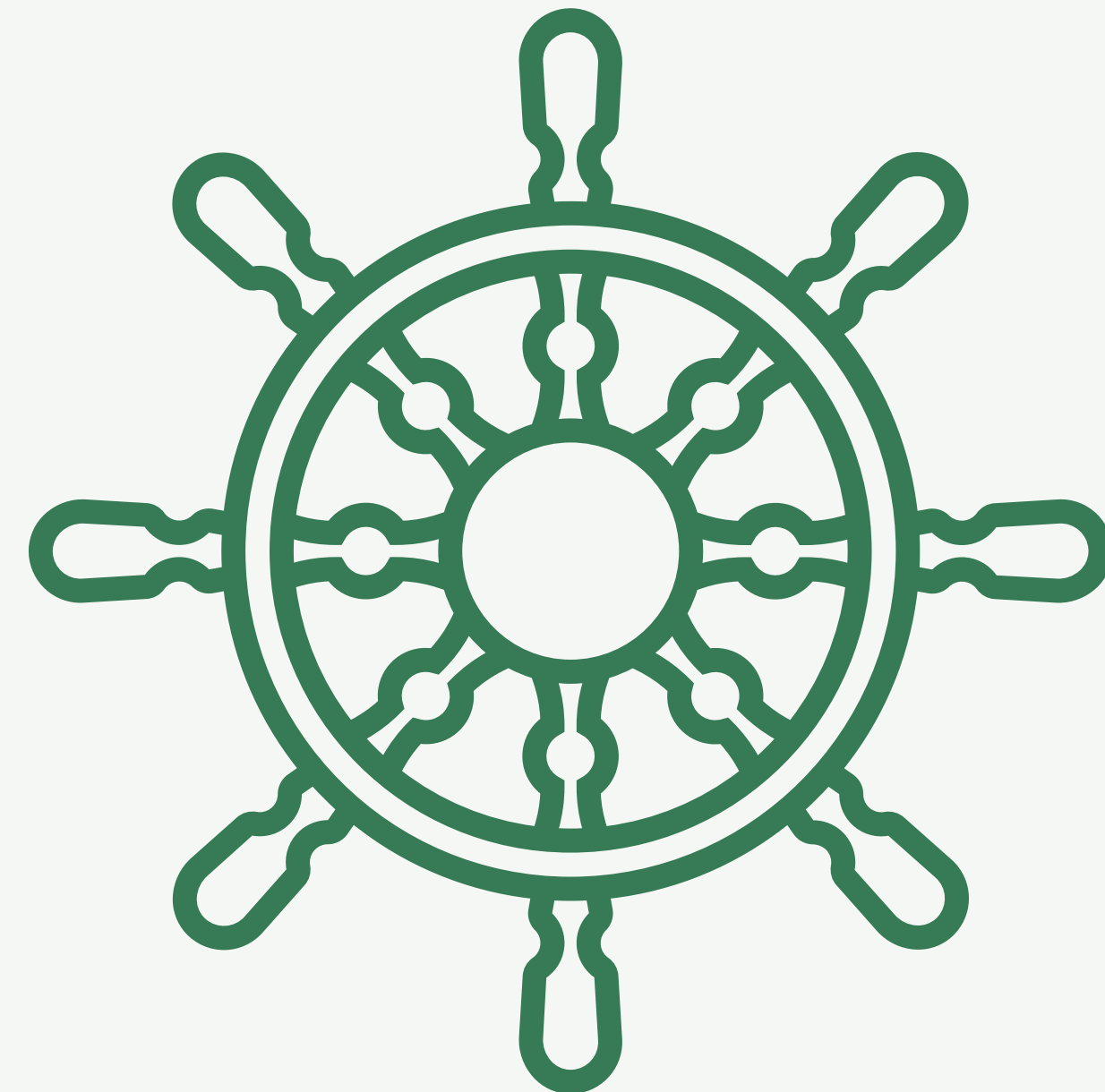
...men vi vet at

- ▶ En høyere andel eldre vil gi økte utgifter
- ▶ En lavere andel skatteyttere vil gi mindre inntekter
- ▶ Investeringsaktiviteten er høy de neste 10 årene
- ▶ Gjeldsnivået er moderat i dag, men dette vil stige
- ▶ Det er lave renter i dag, men de vil stige
- ▶ Klimatiltak vil medføre økte utgifter både på drift og investeringer



Tilnærming til økonomiforvaltningen

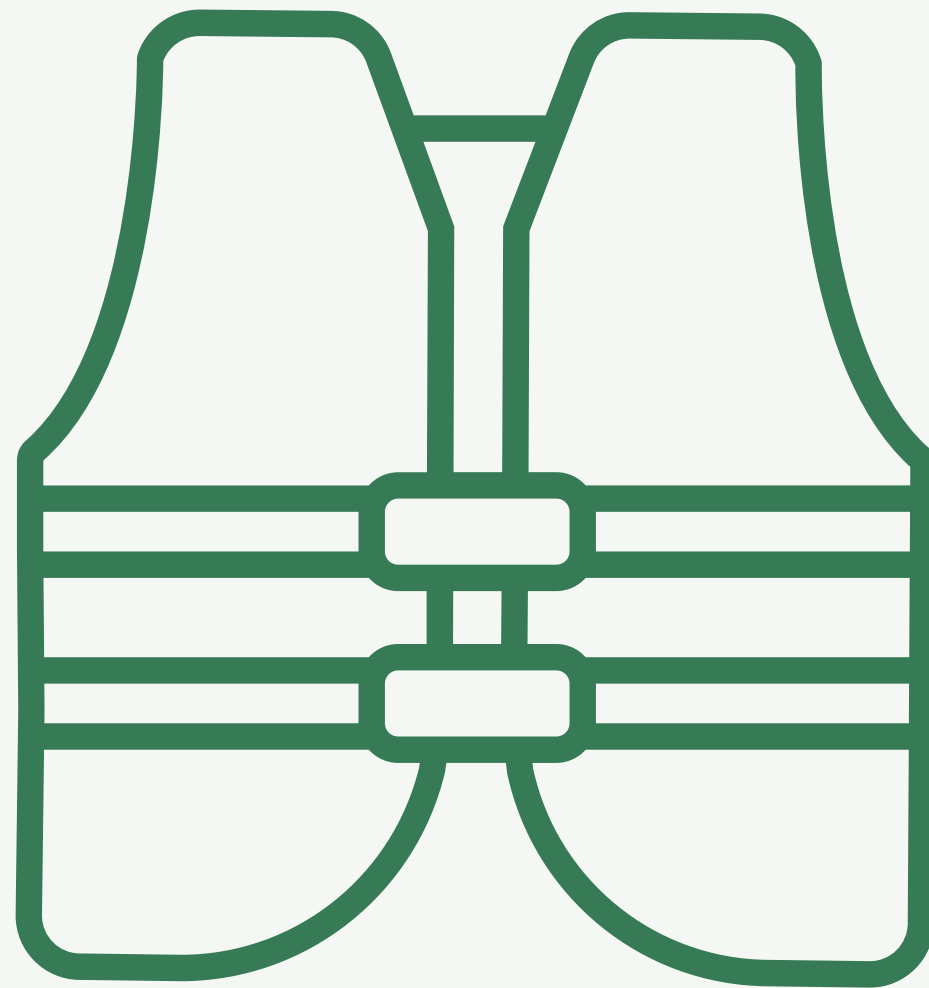
- ▶ Navigere slik at vi i 2040 fortsatt har kraft til å ivareta innbyggernes behov på en tilstrekkelig god måte.
- ▶ Det vil si:
 - ▶ Samlet sammensetning av utgifter og inntekter som imøtekommer økonomiske måltall
 - ▶ Fondsreserver som gir en markedsmessig god avkastning
 - ▶ Evne til å ivareta pensjonsforpliktelser
 - ▶ Tilstrekkelige reserver til å håndtere uforutsette hendelser



Hvor høye skal reservene være?

Reservene må sees i lys av

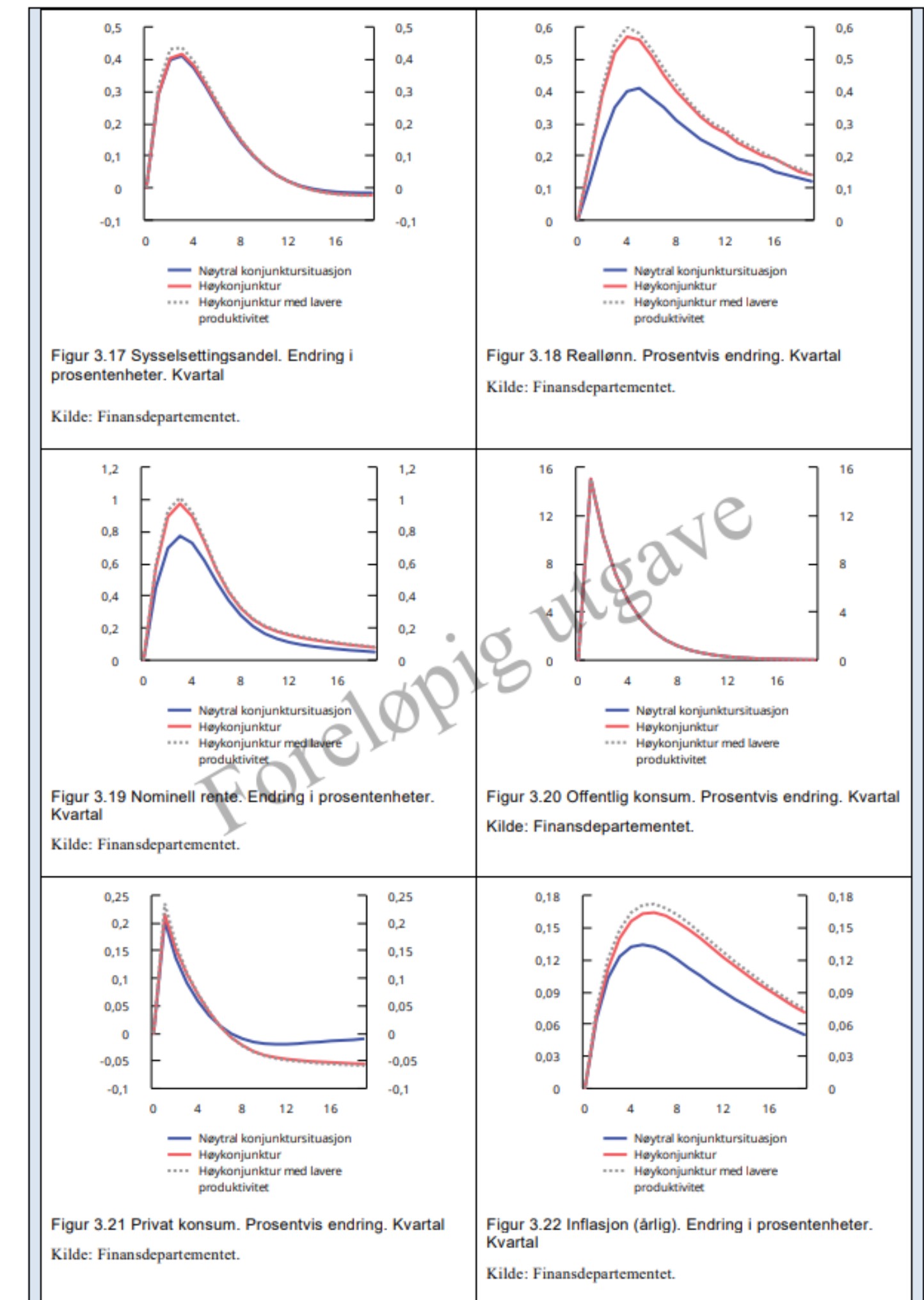
- ▶ Økende gjeld – økt renterisiko (gjeldsgrad på over 100 %)
- ▶ 1,5 mrd. i gjeld premieavvik på pensjon
- ▶ 3 mrd. i garantiansvar på E18
- ▶ Omstillingsbehov og behov for omstillingsmidler på kort og lang sikt
- ▶ Usikkerheten rundt utviklingen i de frie inntektene
- ▶ Demografiutviklingen – fallende aldersbæreevne
- ▶ Fornebuutbyggingen (boligbyggingen, investeringene)
- ▶ Høy investeringsaktivitet
 - ▶ Prisutviklingen innenfor byggebransjen
 - ▶ Klima- og miljøkrav
- ▶ Egenkapitalinnskudd til Bærum kommunale pensjonskasse
- ▶ Egenkapitalinnskudd til andre AS-er som Tårnet AS
- ▶ Utvikling i aksjemarkedet



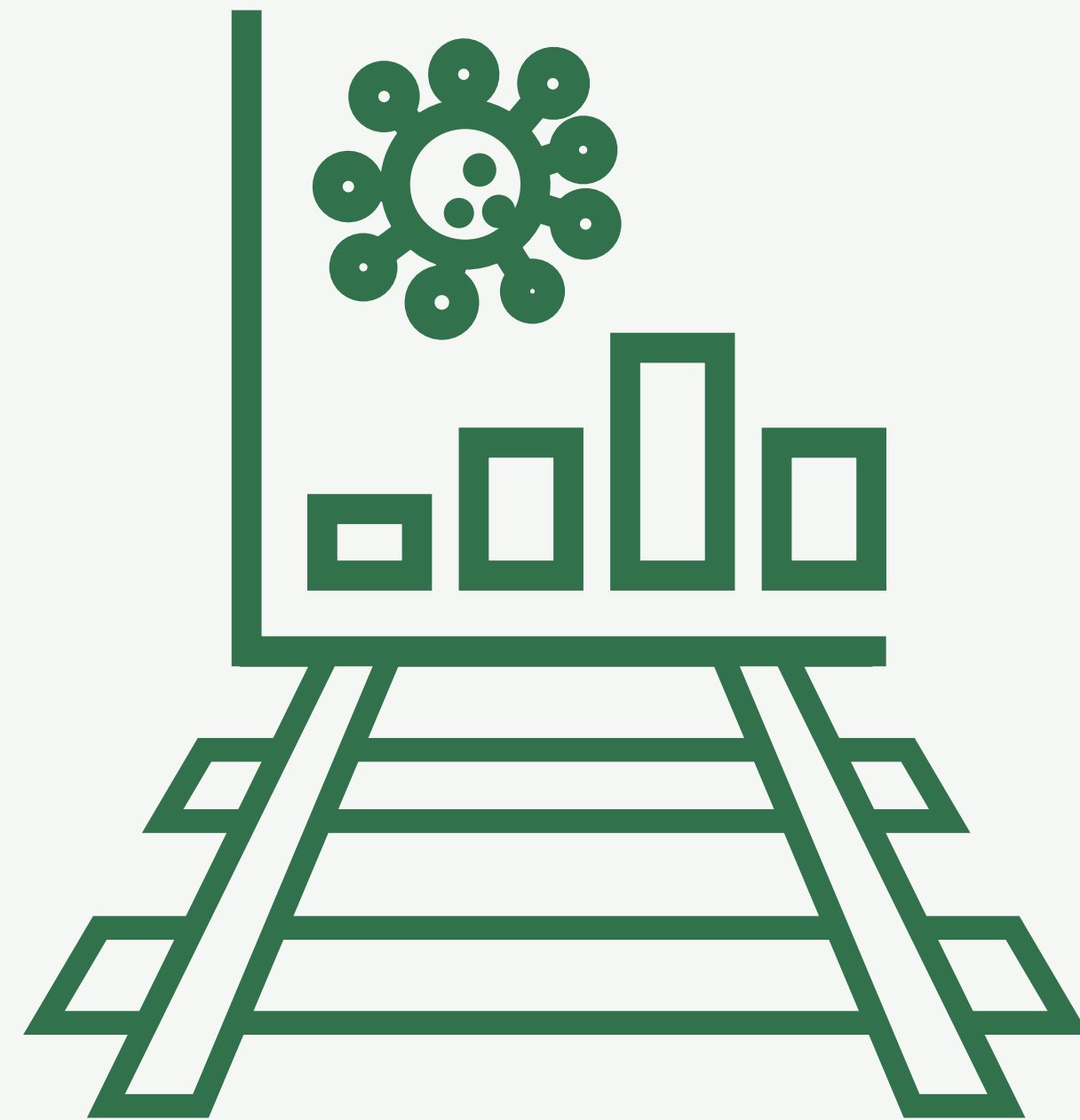
Revidert nasjonalbudsjett og kommuneproposisjonen

Norsk økonomi

- ▶ Inne i en høykonjunktur, til tross for urolige omstendigheter.
 - ▶ sterk økonomiske veksten
 - ▶ sysselsettingen er høy
 - ▶ arbeidsledigheten er lav
 - ▶ meldes om økende mangel på arbeidskraft
 - ▶ lønns- og prisveksten tiltar



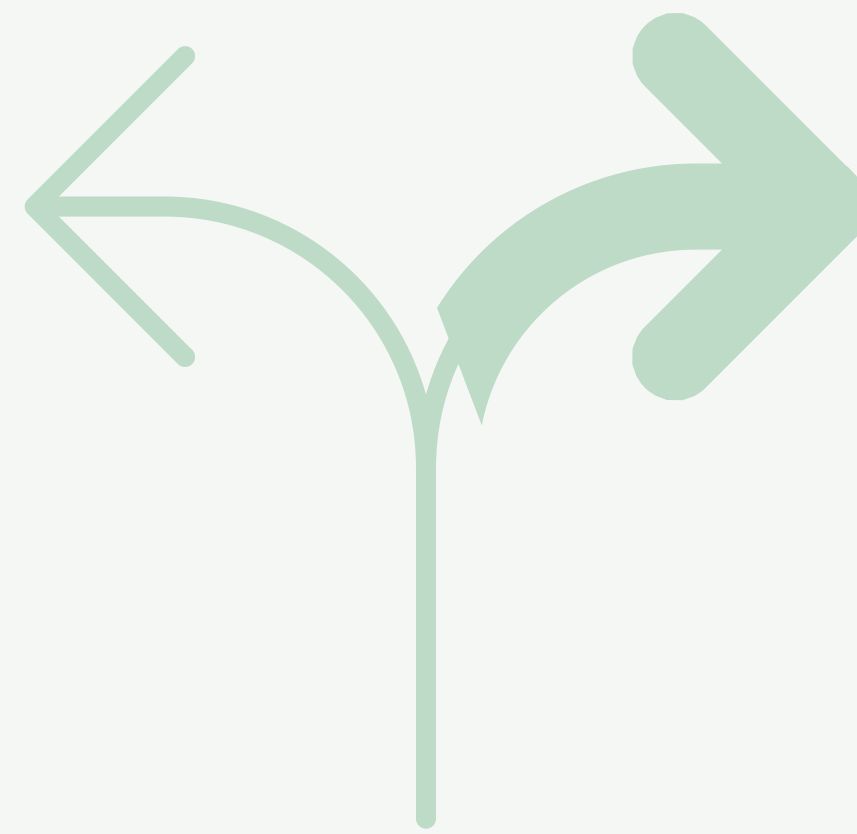
Konsekvenser av RNB og Kom. Prop. for Bærum omtales i ØMI



- ▶ **Frie inntekter**
 - ▶ Skatt på inntekt og formue oppjusteres
 - ▶ Endringer i rammetilskudd
 - ▶ Kostnadsveksten er oppjustert
- ▶ **Andre tema**
 - ▶ Covid 19-kompensasjon
 - ▶ Fornebubanen
 - ▶ Bevilging til bostøtte
 - ▶ Tilsagnsrammen for investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser

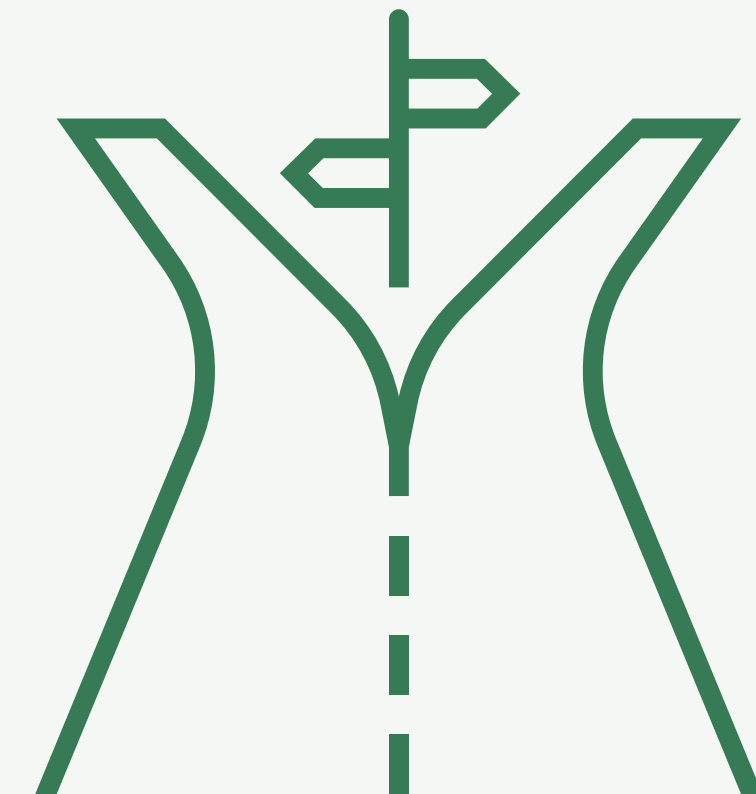
Å ruste for fremtiden

Penger til sparing



To hovedspor

Penger til omstilling

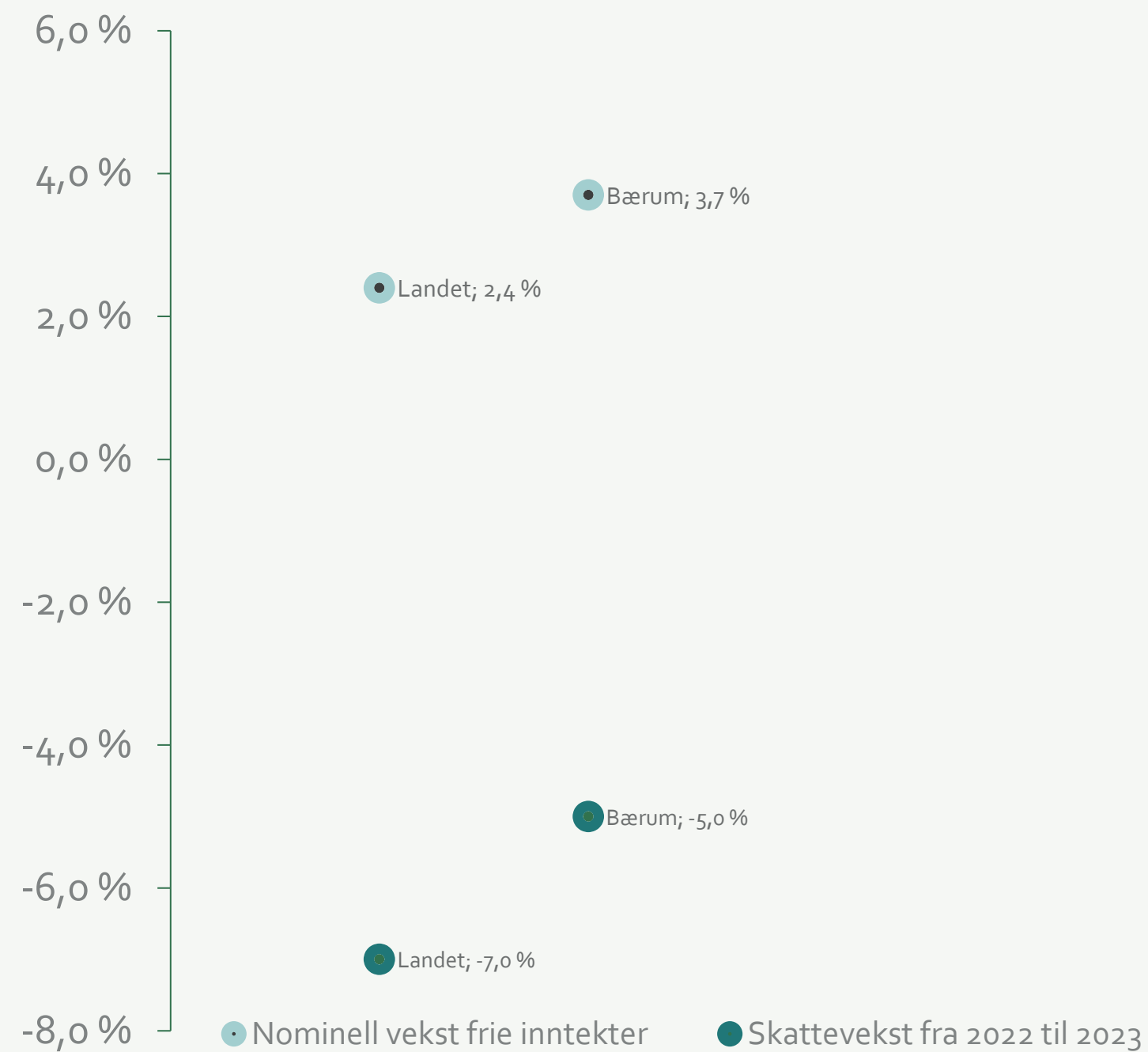




Dette tror vi

- ▶ (Relativt) **lavere inntekter** og flere oppgaver
- ▶ **Driftskostnader** av pågående og nye investeringer ikke tilstrekkelig hensyntatt
- ▶ **Demografiutviklingen** presser dagens tjenesteprofil
- ▶ Tilsig av **nye investeringer** i 20-årsperioden
- ▶ Fokus på **klima og miljø** er kostnadsdrivende
- ▶ **Rentenivået** kan bli høyere
- ▶ **Finansutgiftene** øker
- ▶ **Energiprisene** fortsatt høye
- ▶ Internasjonal **uro og krig** gir økt usikkerhet

Inntektsramme for 2023



Bærum

(anslag per 31.05.2022)

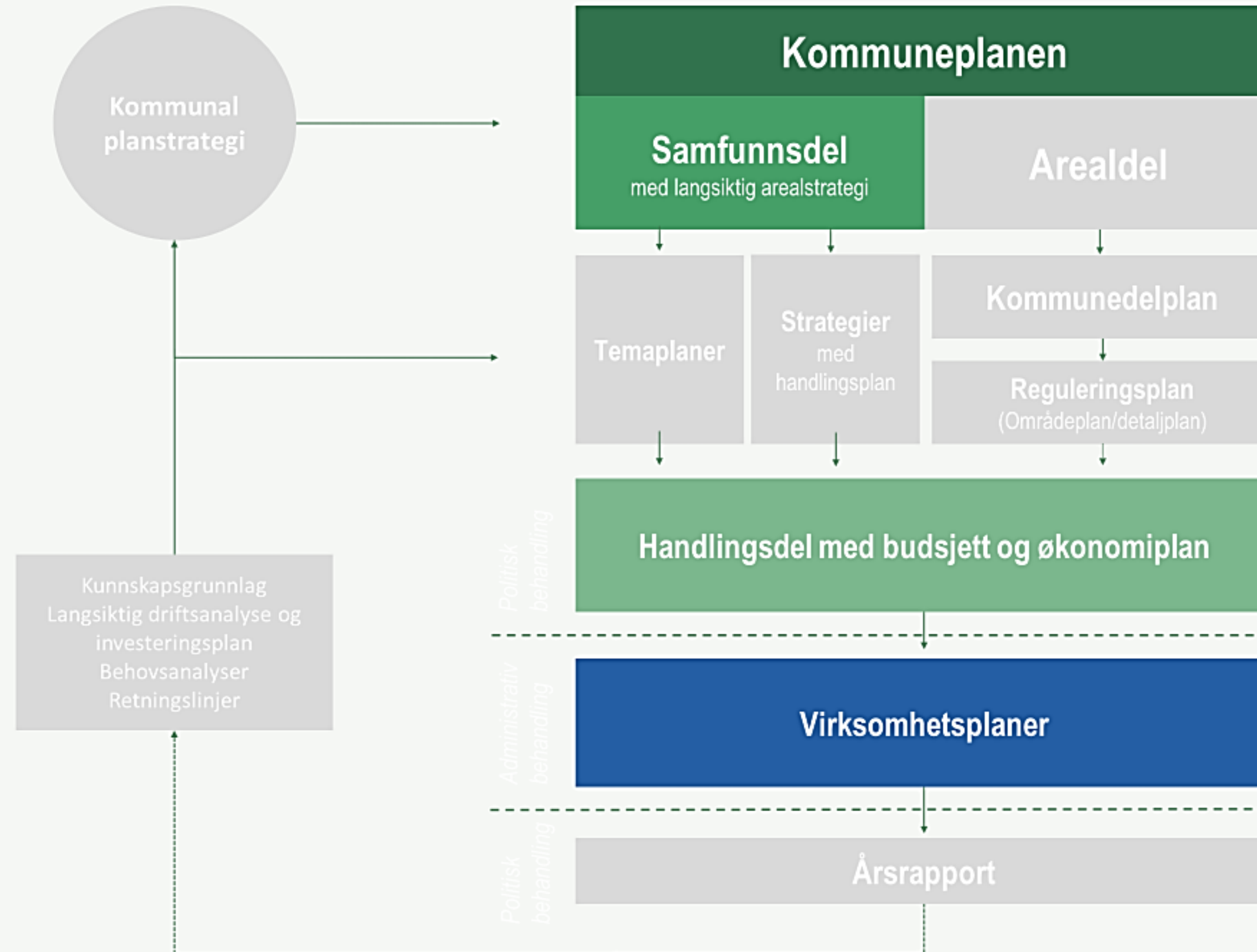
- ▶ 3,7 % nominell vekst i frie inntekter
- ▶ -5,0 % i negativ skattevekst fra 2022-2023
- ▶ Nominell vekst i de frie inntekter på 200-250 mill.
- ▶ Ca. 74 000 i «frie» inntekter per innbygger



Handlingsdel med budsjett og økonomiplan er sentralt i plansystemet

Sammen skaper vi fremtiden
MANGFOLD · RAUSHET · BÆREKRAFT

Fra samfunnsdel til handlingsdel med budsjett og økonomiplan



Vi har en plan som justeres

- ▶ Samfunnsdelen ligger til grunn
- ▶ Bygger videre på kommunestyrets budsjettvedtak for 2022-2025
- ▶ Hva vi ser på:
 - ▶ Overordnet: Hva skal vi oppnå
 - ▶ Oppdrag
 - ▶ Klimabudsjett- og tiltak
 - ▶ Økonomiske rammer

Kommuneplanens handlingsdel
Budsjett og økonomiplan 2023-2026

Kommunedirektørens forslag

[Sammen skaper vi fremtiden](#) [Kommunens tjenesteområder](#) [Kapitler](#) [Kommunens mål](#) [Grafikk og nøkkeltall](#) [Politiske spørsmål og svar](#)

SAMMEN SKAPER VI FREMTIDEN

- [Innledning](#)
- [Fra mål til handling](#)
- [Samfunnsmessige utviklingstrekk](#)
- [Økonomiske utviklingstrekk](#)



KOMMUNENS TJENESTEOMRÅDER

- [Velferd](#)
- [Samfunn](#)
- [Organisering, styring og utvikling](#)
- [Overordnet ledelse](#)

KAPITLER

- [Driftsbudsjettet](#)
- [Investeringer](#)
- [Balansen](#)
- [Klimabudsjett](#)
- [Planarbeid i perioden](#)
- [Priser og gebyrsatser 2023](#)
- [Budsjettvedtak](#)
- [Vedlegg](#)

Bærekraftsindikatorer for å synliggjøre måloppnåelse i Framsikt

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	Siste måling 2021	Gj.sn. landet
1. I Bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter 	Bærum har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge 	➤ Andel innvandrere av befolkningen som har gjennomført videregående opplæring	66,0 %	67,0 %		61,0 %
		➤ Andel totalt av befolkningen som har gjennomført videregående opplæring	87,0 %	87,0 %	87,0 %	78,0 %
		➤ Andel ungdom på 10. trinn som trives godt eller svært godt på skolen	89,0	87,0	87,0	85,0
		➤ Andel ungdom som er aktive i en fritidsorganisasjon	68,0	0,0	0,0	62,0
		➤ Andel ungdom som har troen på et lykkelig liv	72,0 %	0,0 %	0,0 %	69,0 %
		➤ Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt etter lokale lavinntektsgrenser	12,9 %			
		➤ Elevenes opplevelse av læringskultur på skolen, 7. trinn.	4,1	4,0	3,9	0,0
		➤ Gjennomsnittlig antall dager med fravær på ungdomsskolen (8-10. trinn)	4,4	5,8	3,1	4,3
		➤ Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	44,2	45,5	45,6	43,2



Lokale og lovfestede føringer for handlingsdelen

Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid



Lovfestede krav til økonomiforvaltning, økonomi- og finansreglement og formalkrav til handlingsdelen med budsjett og økonomiplan (Kommuneloven §§ 14-1-14-4)



For utviklingen av egen økonomi (kommuneloven § 14-2)

- Resultatgrad 4 % (min 3 %)
- Bufferfond min 100 mil. Siste år
- Egenkapitalfinansiering 50 % (min 40 %)
- Likviditetsreserver min 300 mill.



Vedtak truffet av folkevalgte organer, skal iverksettes uten ugrunnet opphold (kommuneloven § 13-1)

Kommuneplanens handlingsdel med budsjett og økonomiplan



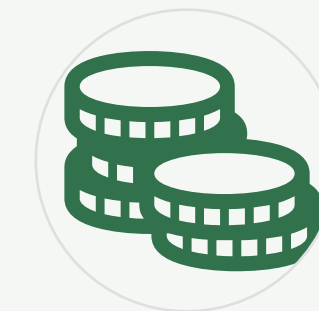
Sikre gjennomføring av samfunnsdelen



Konkretiserer handlinger og tiltak

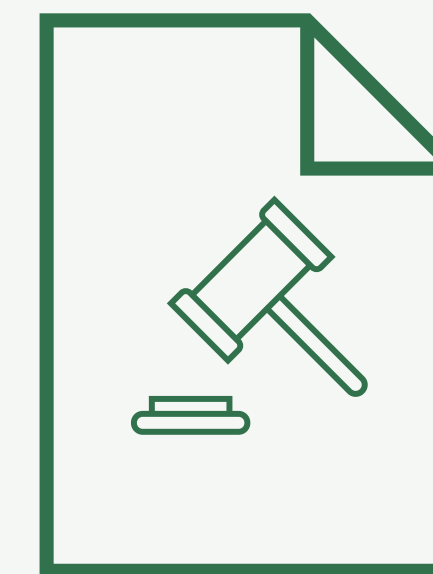
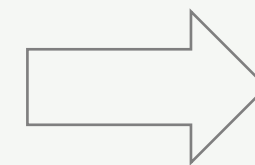
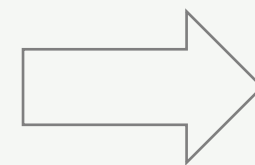


Synliggjør prioritering gjennom oppdrag



Angir økonomisk ressursfordeling i budsjettet

Oppdragenes funksjon er å synliggjøre prioriteteringer



Kommunedirektørens
forsalg
Forslag til politikken
oppdrag

Politisk endring og
justering

Behandling i
hovedutvalg og
formannskap

Kommunestyrets
vedtak
Kommunestyrets
oppdrag til
kommunedirektøren

Eksempler på oppdrag



I Bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter

Bærum har tilgjengelige og inkluderende bo- og nærmiljøer og møteplasser

Bærum har innbyggere som mestrer eget liv og har god livskvalitet gjennom livet

Tilrettelegge for lokale møteplasser som skaper en opplevelse av tilhørighet, inkludering og deltakelse

Stimulere til hverdagsaktivitet gjennom å sikre gode friområder og rekreasjonsarealer

Åpne skolebygg for flerbruk utenfor skoletiden

Utbygge og oppgradere turveier, aktivitets- og nærmiljøanlegg

Hovedmål

Delmål

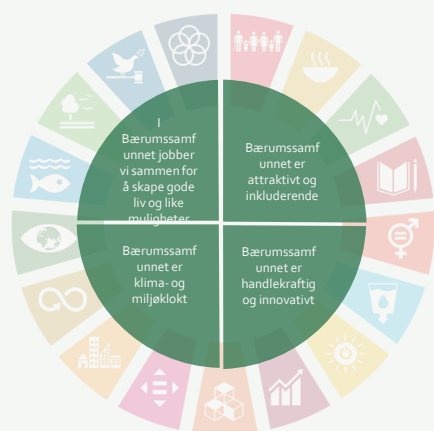
Strategi

Oppdrag

Kommuneplanens samfunnsdel

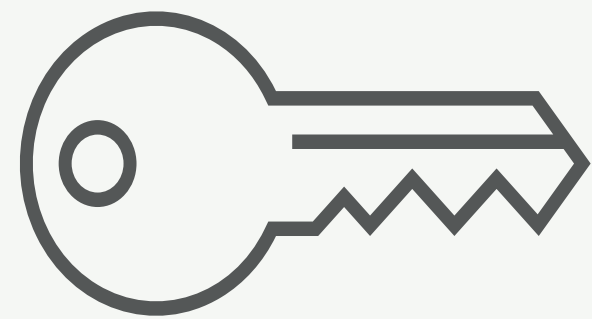
Handlingsdel, budsjett og økonomiplan

Eksempler på oppdrag



Oppdrag	Beskrivelse	Frist	Status
Åpne skolebygg for flerbruk utenfor skoletid	<p>Skolene i Bærum skal åpnes for flerbruk utenfor skoletid. I planperioden vil tiltak som sikrer barn og unges mulighet til deltakelse i fritidsaktiviteter prioriteres. Dette vil gi nærmiljøet et tilbud som er åpent for alle, uten mestringskrav eller deltakeravgift.</p> <p>For å få til dette vil samarbeid med skolenes foreldreutvalg, frivilligheten og samarbeid med tjenester som er ansvarlig for tilbud innen arbeidstrening være avgjørende.</p>	16.12.2024	Iht. plan
Utbygge og oppgradere turveier, aktivitets- og nærmiljøanlegg	<p>Kommunen skal fortsette arbeidet med å legge til rette for og oppgradere turveier, kyststier og smett, med vekt på å unngå tap av naturverdier. Arbeidet innebærer følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere områder langs kysten skal bli tilgjengelige. • Bedre vintervedlikehold av turveier slik at disse kan benyttes i større grad gjennom hele vintersesongen. • Prioritere større aktivitetsområder og parker som er godt plassert i henhold til befolkningstall og demografi <ul style="list-style-type: none"> ◦ Gjønnsparken -> treningsapparater ◦ Intelligent skilting Kadettangen parkering. • Prioritere de litt større aktivitetsområdene nær tett bebyggelse som fungerer som sosiale møteplasser og tilfører stedsidentitet. Dette er en viktig satsning, da Bærum beveger seg mot å få flere små bysentra. <ul style="list-style-type: none"> ◦ Stabeksparken -> lekeplass og lys treningspark ◦ Kolsåsparken -> ny lekeplass • Frivilligheten, ved idrettslag og friluftsansjasjoner, skal bidra og gjennomføre flere tiltak. Kommunen skal også jobbe sammen med lokale velforeninger. Blant tiltak her er: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Utføre oppdrag i henhold til samarbeidsavtale med Den norske turistforening (DNT) stimerking og markahytter ◦ Samarbeide med Bærum naturforbund (BNF) og Naturvernforbundet i Bærum når de gjelder tiltak i byggesonen med hovedvekt på bekjempelse av enkelte fremmede plantearter ◦ Samarbeide med Besøksenter Våtmark Oslo på Lilløyplassen naturhus 	31.12.2026	Iht. plan

Handlingsdelens forside og bakside

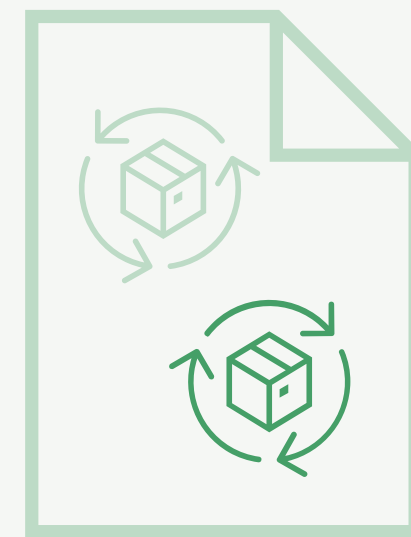


Oppdrag



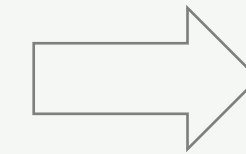
«Restkapasiteten» er ikke-eksisterende. Tilvalg får konsekvenser

Kommunedirektørens forslag
Forslag til politikken oppdrag

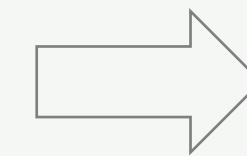


Forarbeid
Med medvirkning og ROS

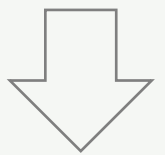
Politisk endring og justering



Behandling i (hoved)utvalg



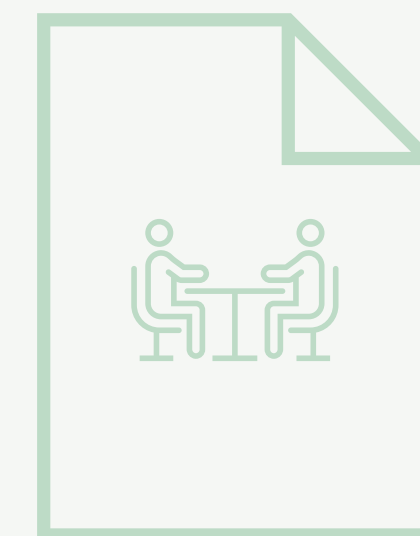
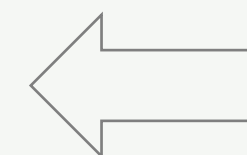
Kommunestyrets vedtak
Kommunestyrets oppdrag til kommunedirektøren



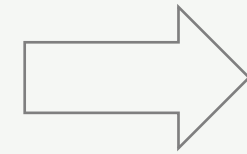
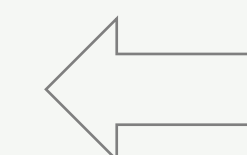
Virksomhetsplaner



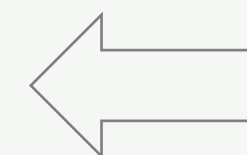
Rapportering



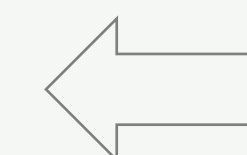
Styringsdialog



Rapportering

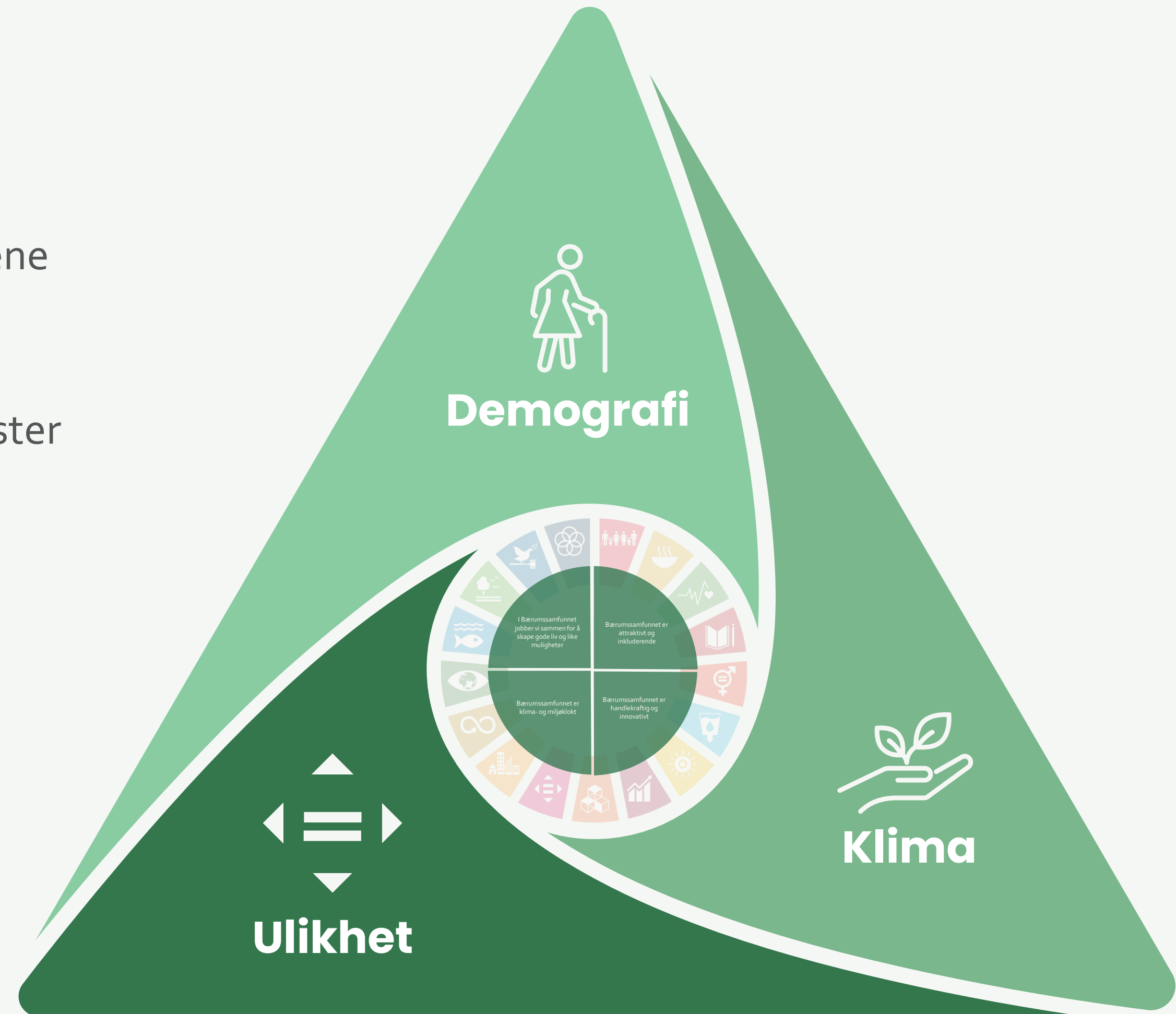


Styringsdialog

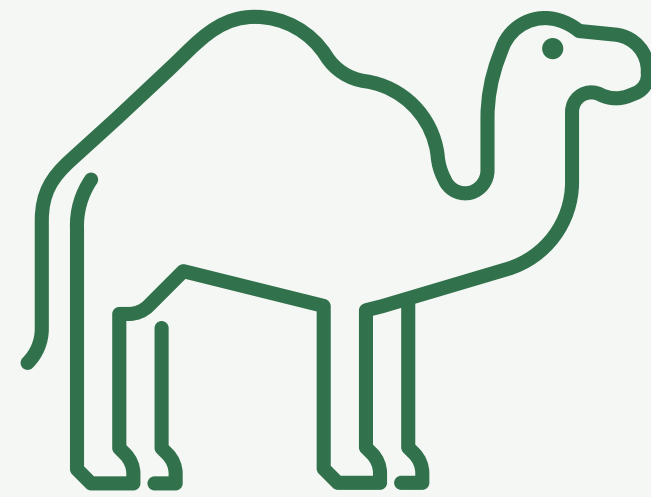


Samfunnsmessige konsekvenser for 2023-2026

- ▶ **Demografiendringer**
 - ▶ Færre yrkesaktive til å finansiere velferdsgodene
 - ▶ Færre yrkesaktive reduserer tilgjengelig arbeidskraft til kommunens egenproduksjon
 - ▶ Endret «etterspørsel» etter kommunale tjenester når brukergrupper er i endring
- ▶ **Klimaendringer**
 - ▶ Økte kostander til klimatiltak
 - ▶ Overgangen til lav- og nullutslippssamfunn
- ▶ **Ulikhetsøkninger**
 - ▶ Nye og forsterkede helseutfordringer
 - ▶ Økt utenforskap
 - ▶ Et mindre robust samfunn



Andre tema som påvirker tjenesteprofiler og kostnadsnivå



Pukkelkostnader



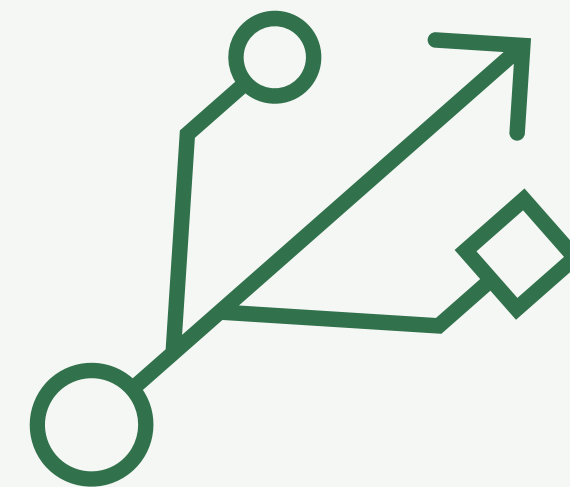
Normtall



Forvaltning, drift og vedlikehold



Selvkost

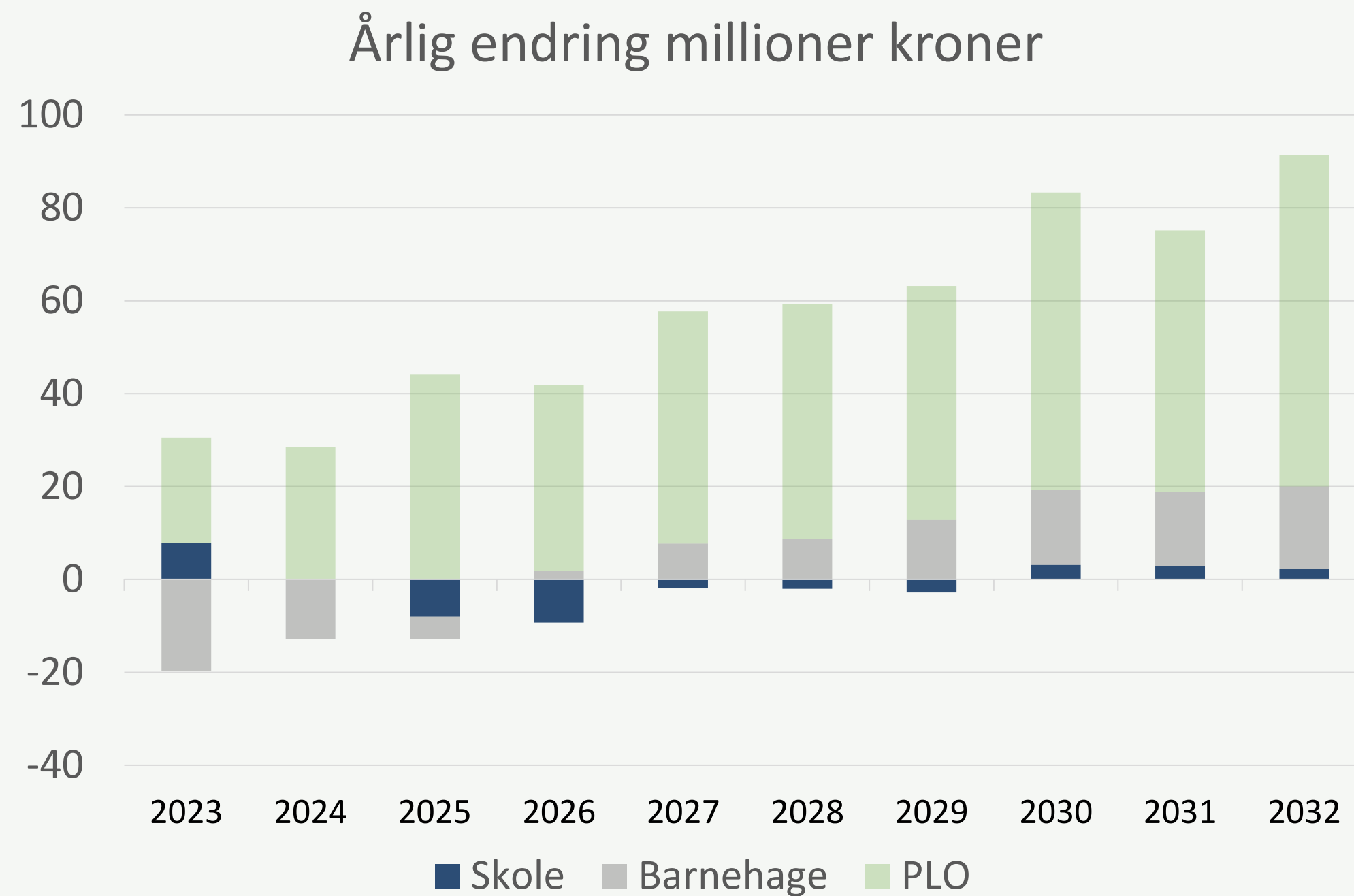


Konsekvenser av eierstyring og tjenesteutsetting



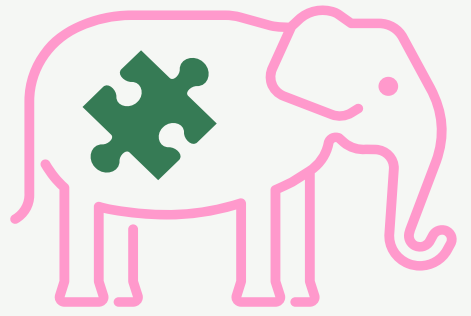
Lovpålagte og rettighetsutløste tjenester

Holder budsjettmodellene tritt?



- ▶ Hvordan vris ressursene når aldergruppene endrer seg?
- ▶ Driftskonsekvenser av investeringer
- ▶ Oppstartskostnader
- ▶ Optimistiske gevinstforventninger
- ▶ Ressurser til omstilling

Felles ansvar for store utfordringer som blir felles problemer?



Innbyggerdialog og tjenstedesign



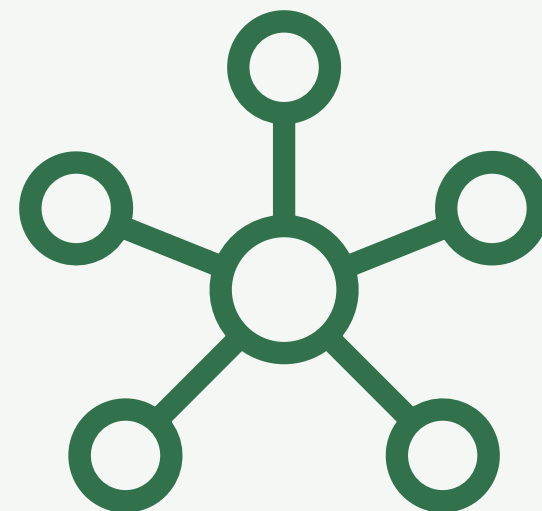
Lovpålagt sørge-for-ansvar



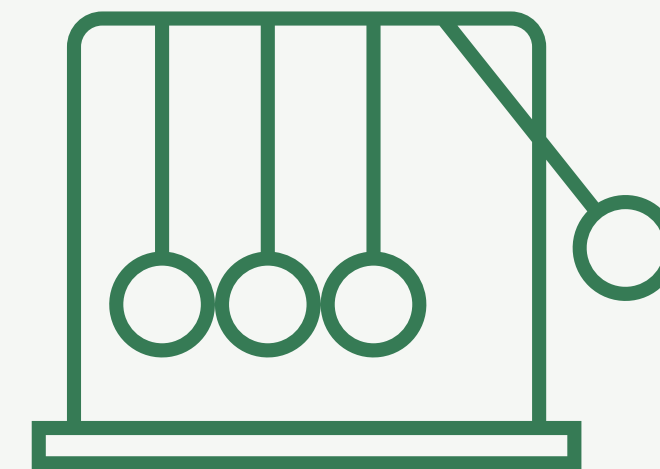
Tidlig innsats



Ansatte

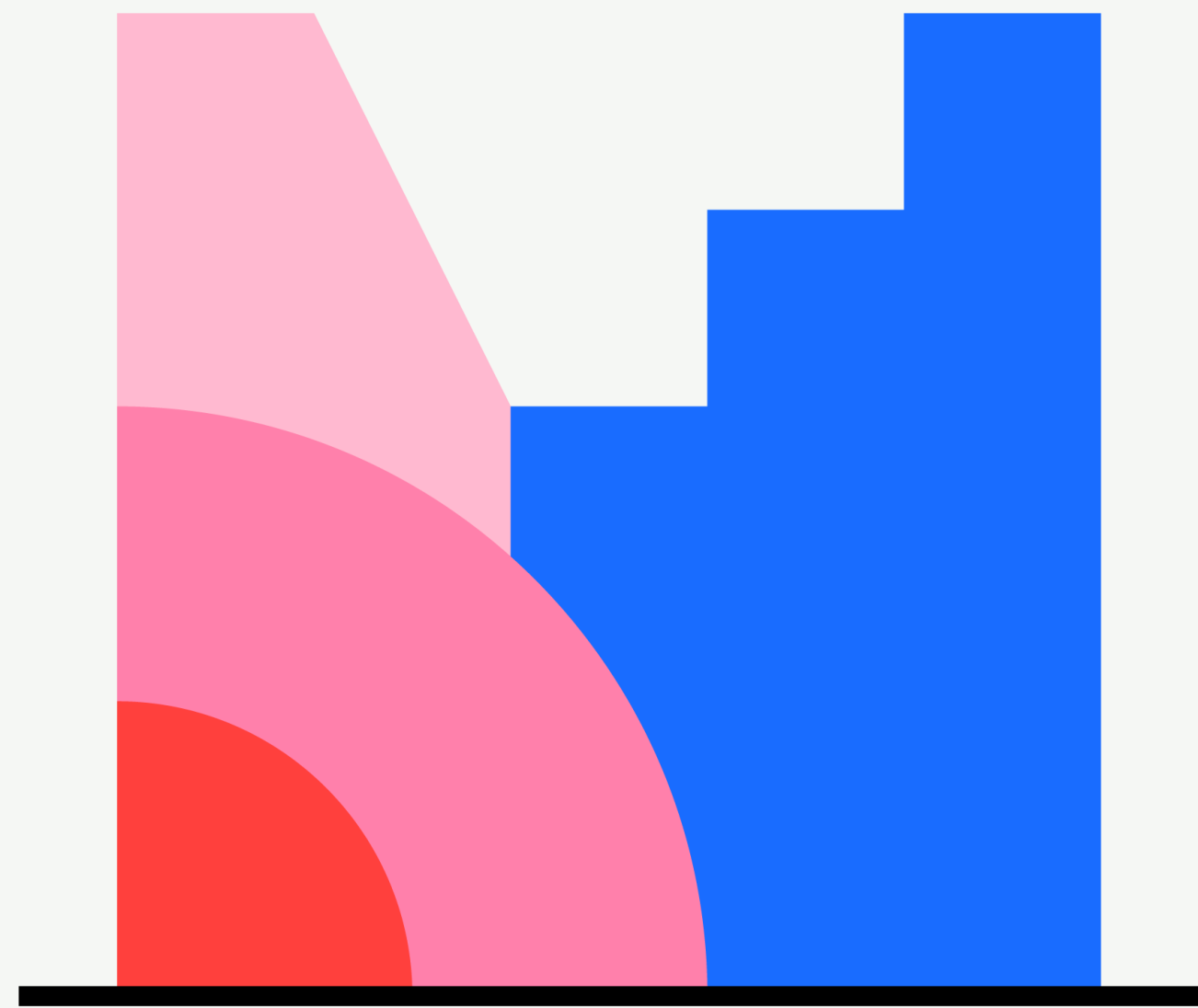


Struktur



Overføringsverdi

Hvordan gjør vi dere best frem mot KDs budsjettpresentasjon 28. september?



Mentimeter





BÆRUM
KOMMUNE

Ett Bærum – Ett aldersvennlig Bærum

Cecilie P. Øyen 1. juni 2022

Sammen skaper vi fremtiden

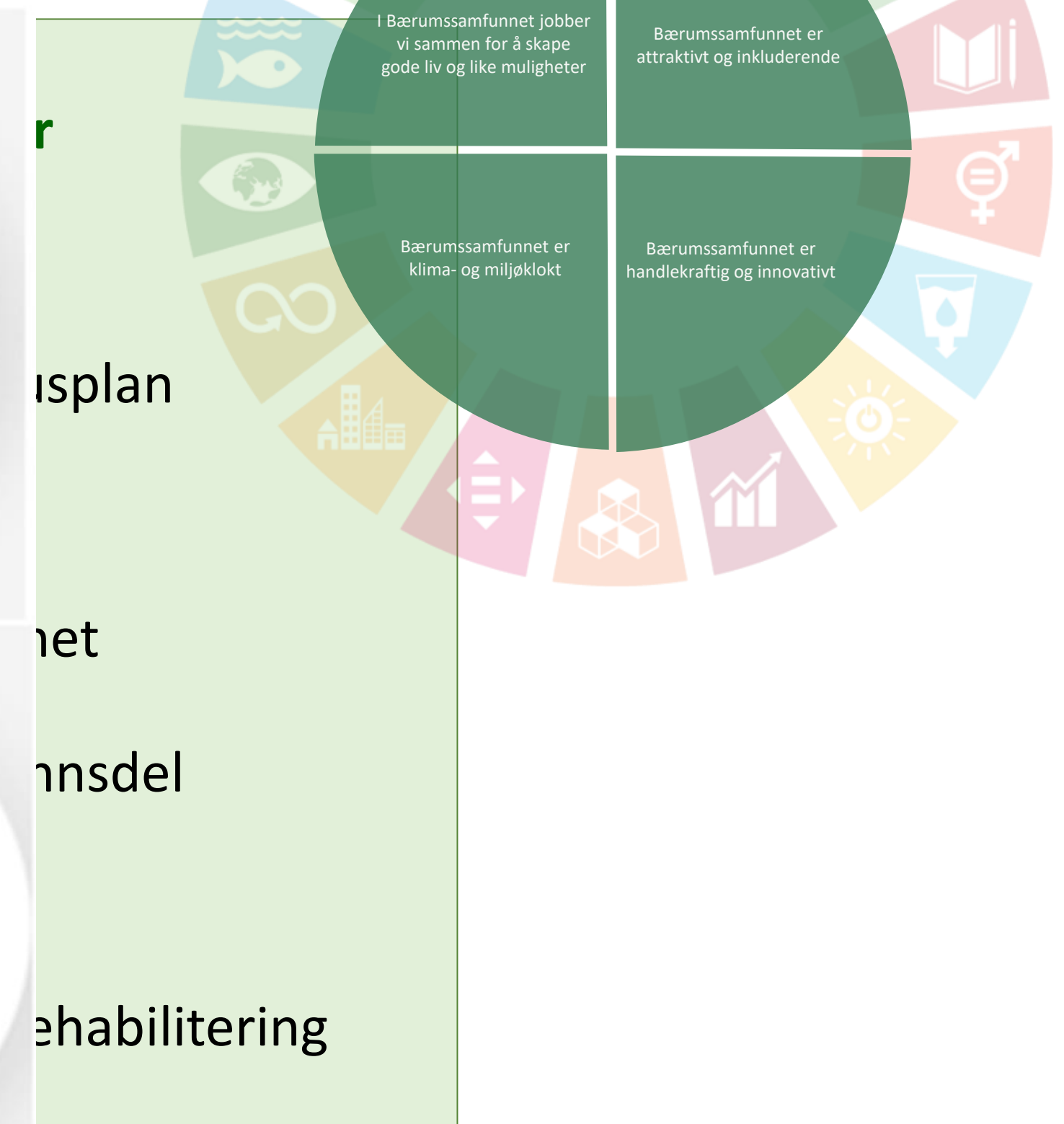
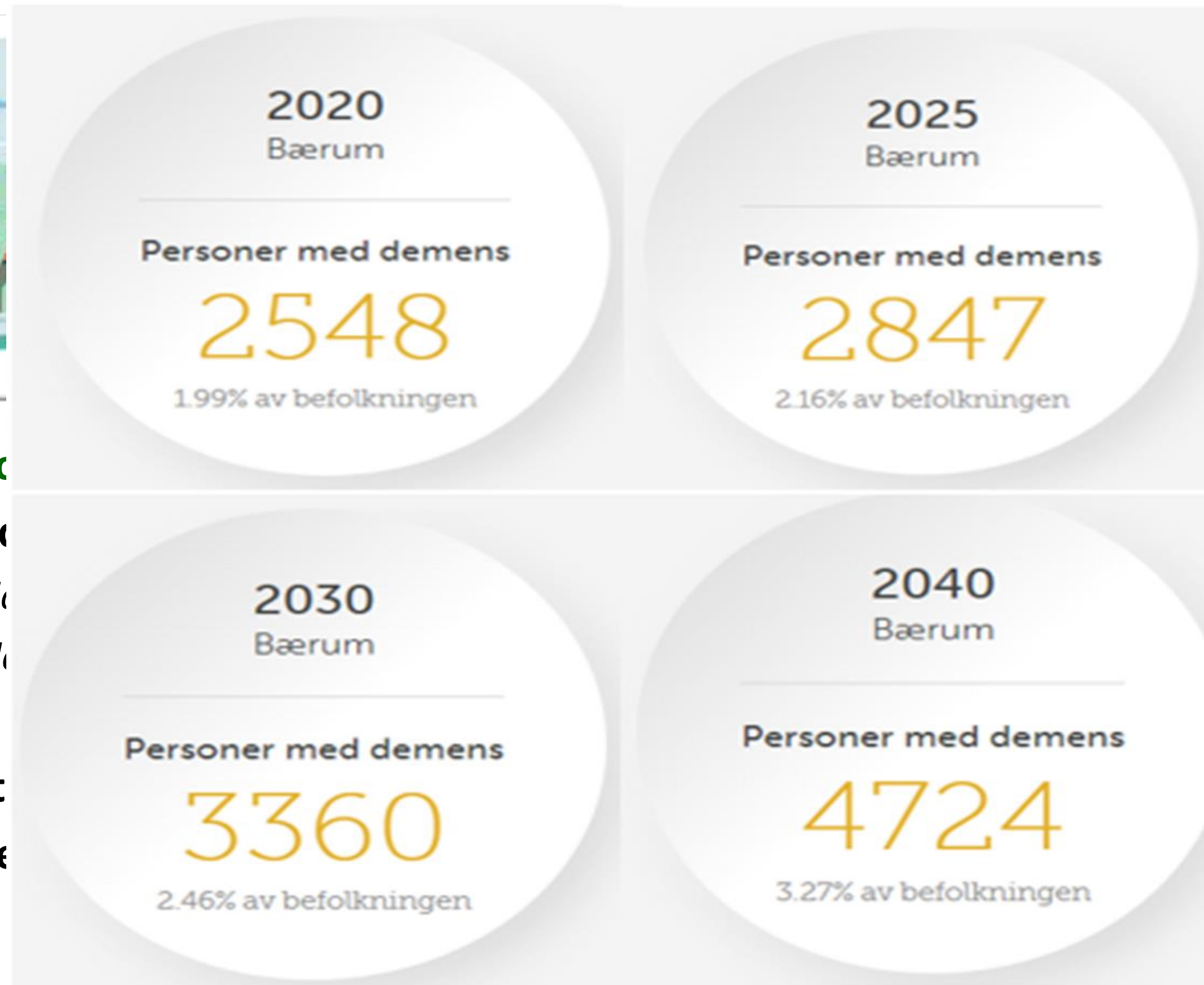
MANGFOLD · RAUSHET · BÆREKRAFT

Ett aldersvennlig Bærum



Utfordringsbildet

- **Demografiutfordring**
Vi blir stadig flere eldre
Færre i yrkesaktiv alder
- **Utenforskap**
- **Akselererende t**
- **Miljøutfordring**



Ett aldersvennlig Bærum - Planlegge for en aldrende befolkning

To perspektiver:

- Å skape et aldersvennlig samfunn handler om hva vi som samfunn kan gjøre for at eldre skal kunne delta, leve aktive liv og bevare sin selvstendighet så lenge som mulig
- Den enkeltes eget ansvar for eget liv, helse og alderdom

Samarbeid – både tverrsektorielt og med lokalsamfunnet – om:

- Bolig
- Teknologi
- Universell utforming, utendørsområder
- Aktiviteter, møteplasser, fysisk aktivitet
- Transport
- Arbeidsliv
- Medbestemmelse, medvirkning, samfunnsdeltakelse
- Frivillighet

- Hver enkelt av oss må ta ansvar for egen alderdom
- Eldre selv må involvere seg og engasjere seg og slik være viktige bidragsyttere i lokalsamfunnet
- Eldre må selv planlegge egen alderdom med fokus på bolig, sosialt fellesskap og et aktivt liv



Leve hele livet (reformen) –
nettressurs: [Aldersvennlig Norge.no](https://aldersvennlignorge.no)

Hjemmet *er* førstevalget



egnet bolig

kompetanse

velferdsteknologi

innsatstrapp

mestring hjelpemidler

samarbeid

heltidskultur team

velferdsforvaltning forebygging

tjenesteutvikling

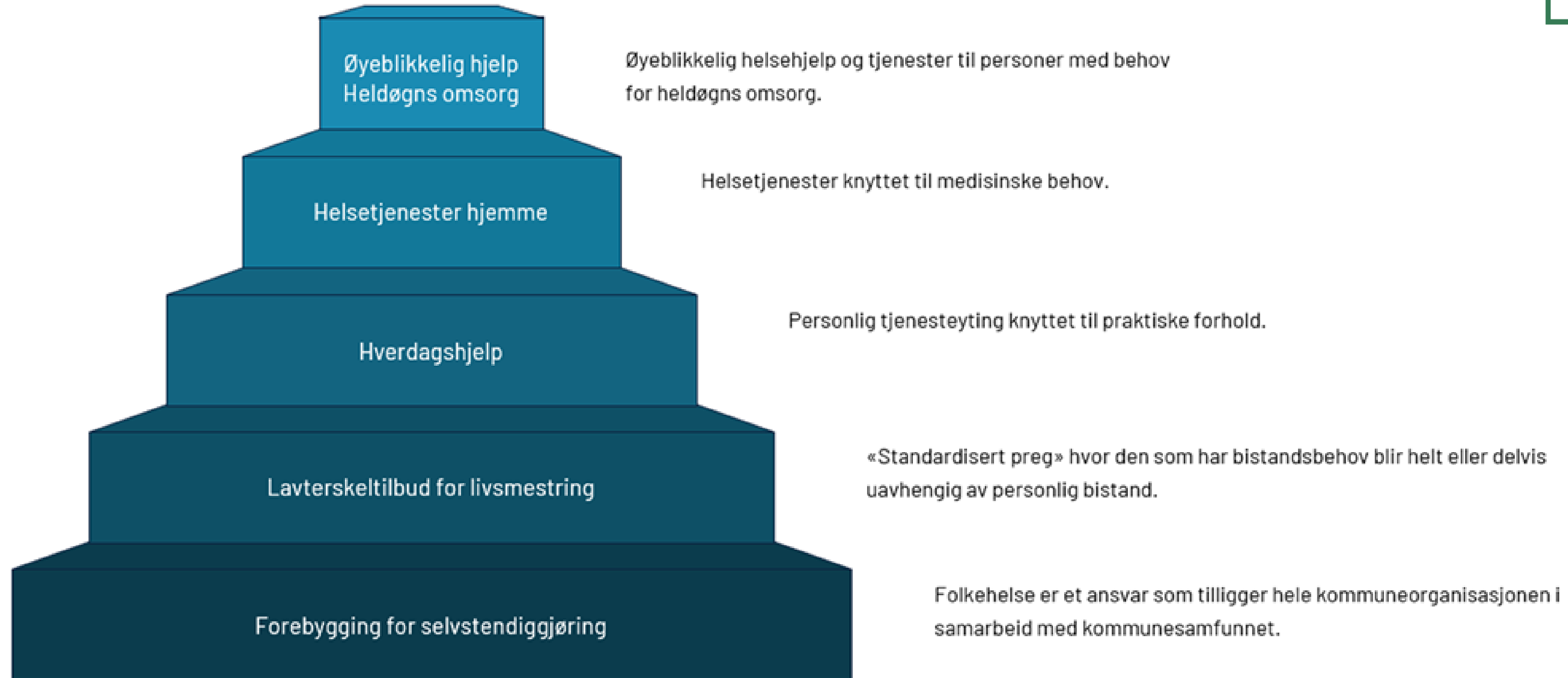
pasientforløp

Oppdrag i BØP 2023-2026 understøtter realisering av hjemmet som førstevalg:



- Videreutvikle tjenester til hjemmeboende
- Ta i bruk digitale løsninger og ny teknologi
- Gjennomføre kvalitetshevende tiltak
- Utvikle helse- og omsorgstjenester sammen
- Legge til rette for at frivillige skal være en større del av fremtidens pleie- og omsorgstilbud
- Styrke samhandling i tjenestene for å yte helhetlige og koordinerte tjenester
- Jobbe forebyggende for å fremme innbyggernes selvstendighet og mestringsevne
- Være en attraktiv arbeidsgiver med rett kompetanse for fremtidens tjenester

Innsatstrapp



Et eksempel på trapp

Velferdsforvaltningen

1. Innsatstrapp
2. Likeverdige tjenester
3. Helhetlige pasient- og brukerforløp
4. Forpliktende samarbeid mellom bruker, pårørende og kommune



Tilbud og tjenester til hjemmeboende

1. Videreutvikle hjemmetjenesten
 - *hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering*
1. Kompetanse og oppgavedeling
2. Tverrfaglig og teambasert samhandling
4. Hjelpemidler
5. Aktivitet og fellesskap

Sykehjem

1. Fremtidens sykehjemspasient
2. Kompetanse og oppgavedeling
3. Tverrfaglig og teambasert samhandling (eks legetjenester i sykehjem)

En lærende organisasjon

1. Kompetanseutvikling
2. Kvalitetsforbedrende arbeid
3. Heltidskultur
4. Frihets- og velferdsteknologi
5. Samarbeid med frivilligheten

Hva betyr dreining av tjenestene i et økonomisk perspektiv?



Velferdsforvaltningen

1. Etablere førstelinjetjeneste med høy kompetanse
2. Forløpskoordinatorer

Tilbud og tjenester til hjemmeboende

1. Økt antall baser og utvidede dagtilbud i nærmiljøet
2. Prosess- og prosjektledere for omstilling
3. Fag og kvalitetsrådgivere til alle distrikter
4. AKS/AGS stillinger i alle distrikt
5. Internt hjelpemiddelager; ressurs til utkjøring og reparasjoner
6. Bilvedlikehold overføres til transportkontor

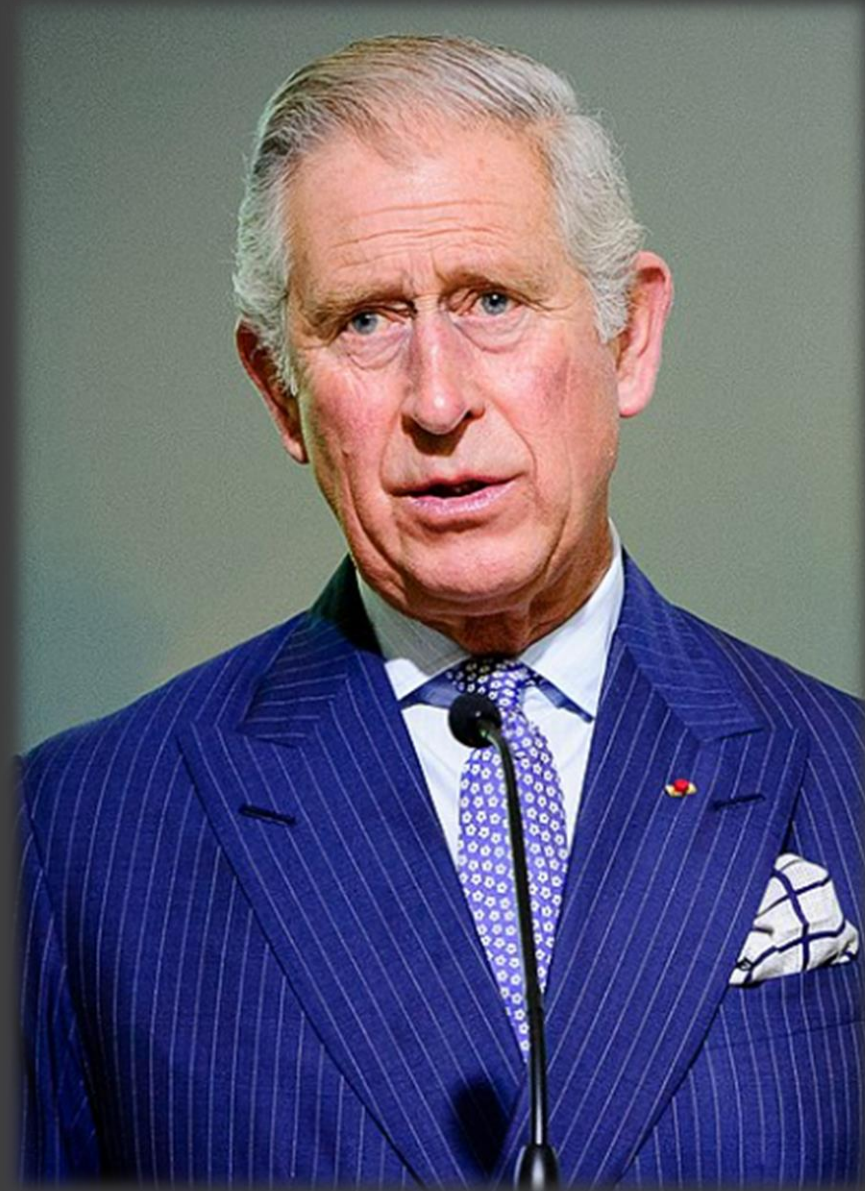
Sykehjem

1. AKS/AGS stillinger alle sykehjem
2. Økt legedekning
3. Carpe Diem – kompetansesenter og flaggskip

En lærende organisasjon

1. Ansvarlig kompetanseutvikling (KlinObs/USHT)
2. Internkontroll og revisjon - kvalitetsutvikling
3. Ressurser til internopplæring
4. Heltidskultur – økt kompetanse
5. Implementering av frihets- og velferdsteknologi
6. Frivillighetskoordinator

Hva er viktig for deg?

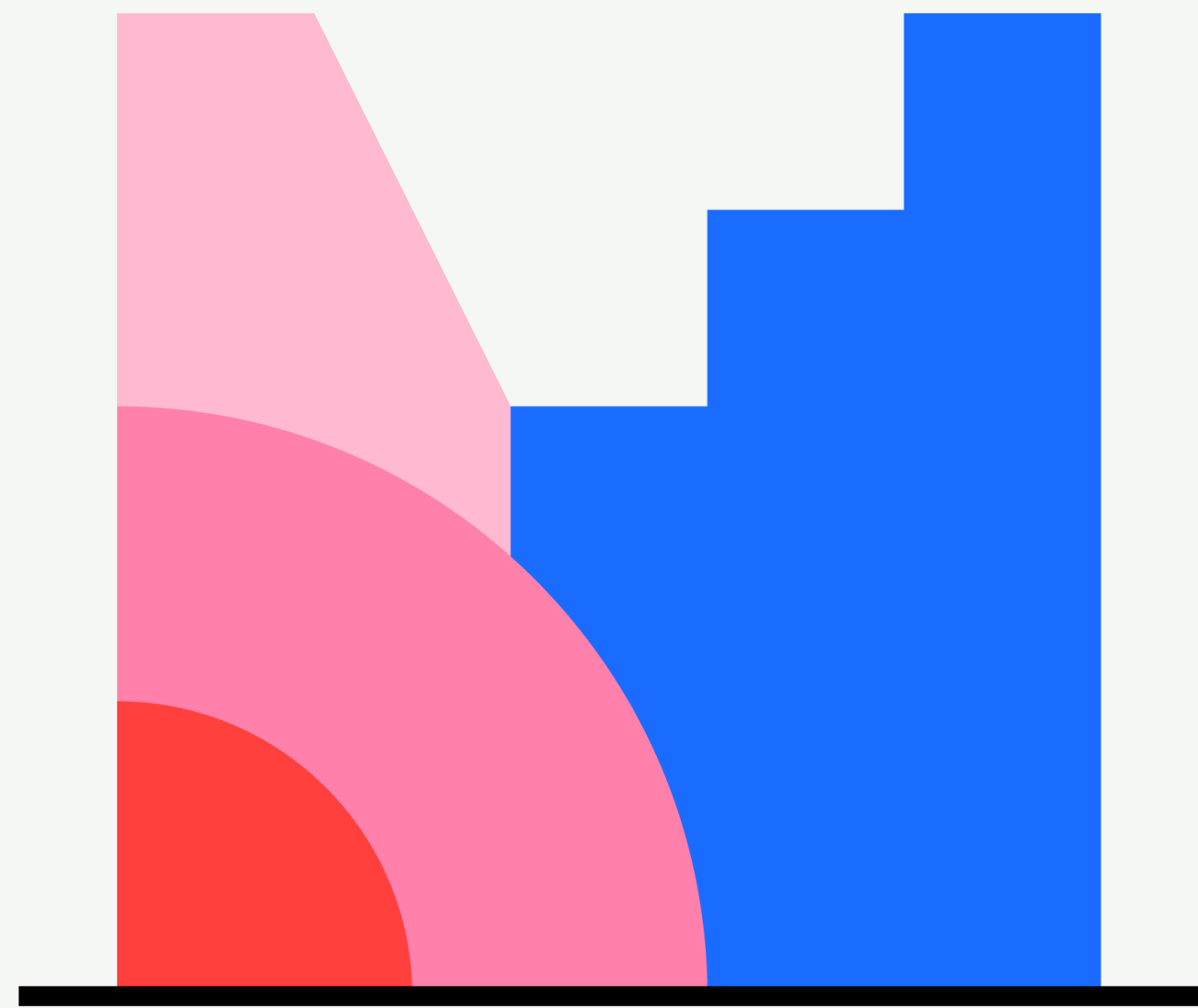




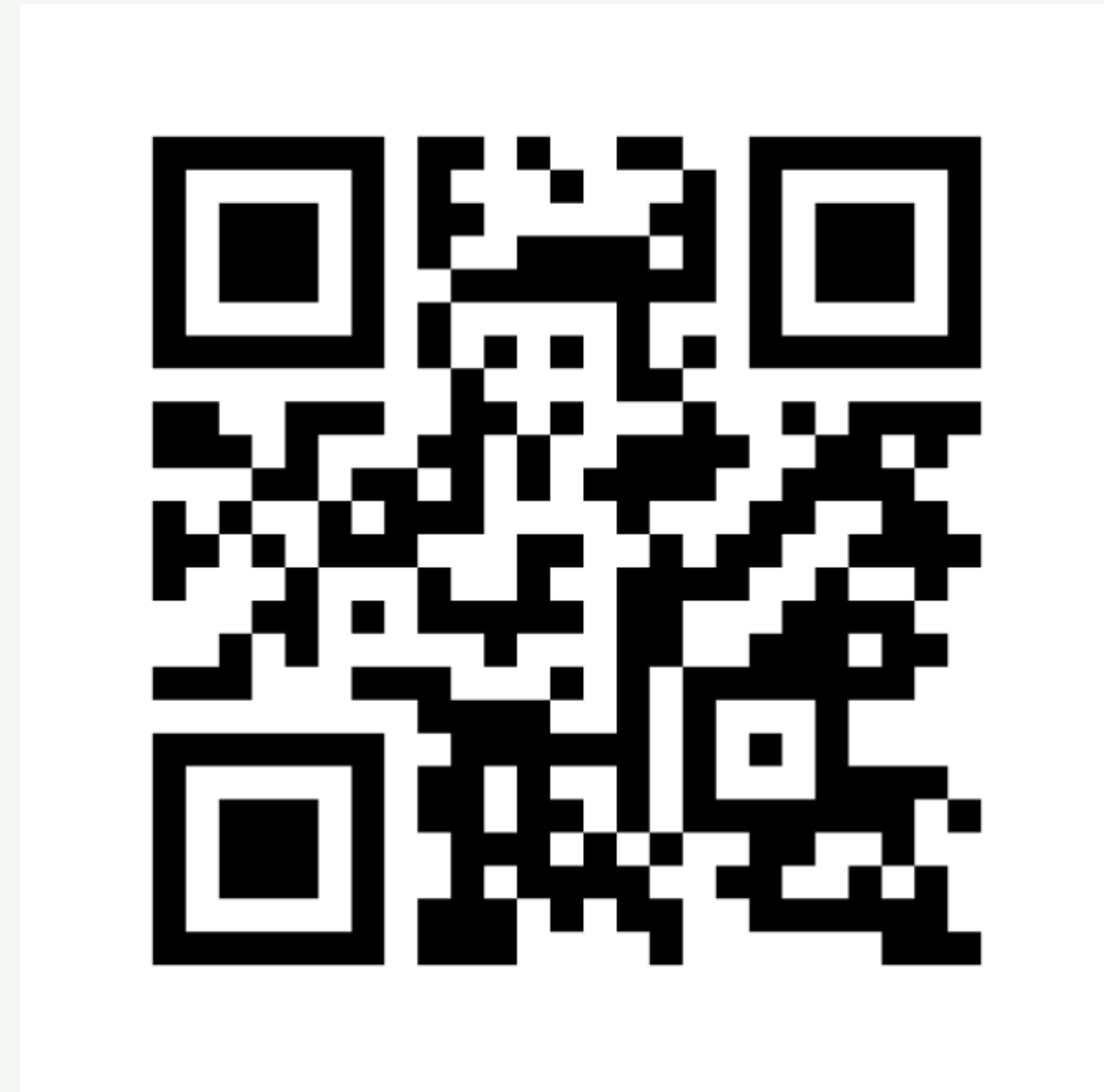
Omsorgskrisen skapes ikke av eldrebølgen. Den skapes av forestillingen om at omsorg ikke kan gjøres annerledes enn i dag.

Sees, gripes og brukes mulighetene, er en helt annen framtid mulig!

Hvordan gjør vi dere best mulig i det videre endringsarbeidet i PLO?

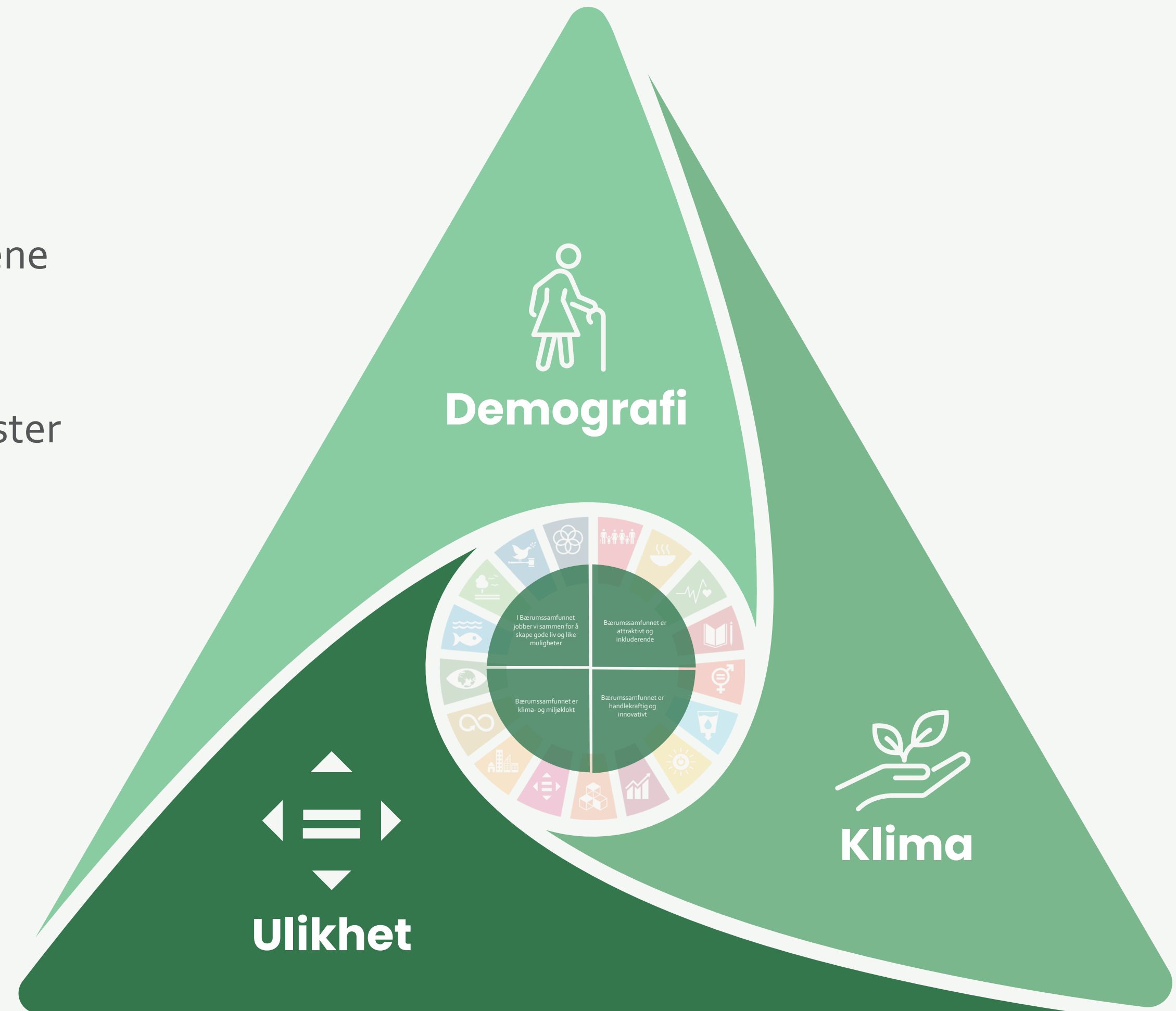


Mentimeter

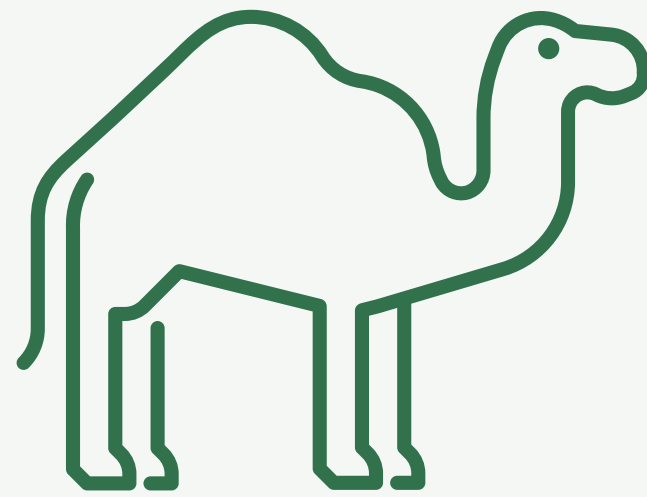


Samfunnsmessige konsekvenser for 2023-2026

- ▶ **Demografiendringer**
 - ▶ Færre yrkesaktive til å finansiere velferdsgodene
 - ▶ Færre yrkesaktive reduserer tilgjengelig arbeidskraft til kommunens egenproduksjon
 - ▶ Endret «etterspørsel» etter kommunale tjenester når brukergrupper er i endring
- ▶ **Klimaendringer**
 - ▶ Økte kostander til klimatiltak
 - ▶ Overgangen til lav- og nullutslippssamfunn
- ▶ **Ulikhetsøkninger**
 - ▶ Nye og forsterkede helseutfordringer
 - ▶ Økt utenforskap
 - ▶ Et mindre robust samfunn



Utvalgte tema vi tar inn i 2023-2026



Pukkelkostnader



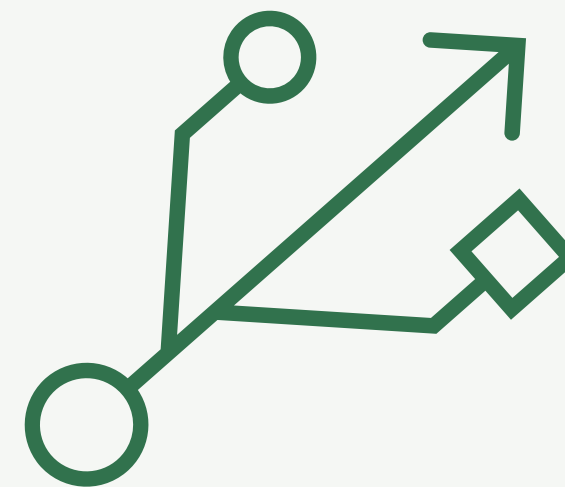
Normtall



Forvaltning, drift og vedlikehold



Selvkost



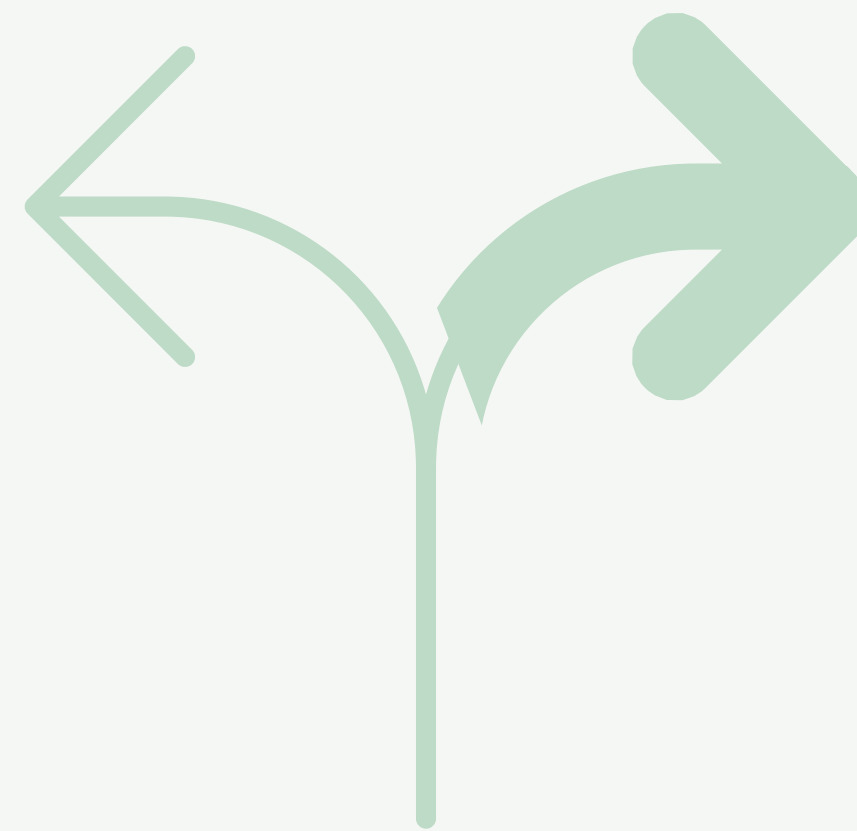
Konsekvenser av eierstyring og tjenesteutsetting



Lovpålagte og rettighetsutløste tjenester

Å ruste for fremtiden

Penger til sparing



To hovedspor

Penger til omstilling

